

Porez na dodanu vrijednost i utjecaj na javne prihode u Republici Hrvatskoj

Popović, Ana

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **The University of Applied Sciences Baltazar Zuprešić / Veleučilište s pravom javnosti Baltazar Zuprešić**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:129:684111>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-23**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository of the University of Applied Sciences Baltazar Zuprešić](#) - The aim of Digital Repository is to collect and publish diploma works, dissertations, scientific and professional publications

VELEUČILIŠTE
s pravom javnosti
BALTAZAR ZAPREŠIĆ
Zaprešić
Specijalistički diplomski stručni studij
Menadžment javnog sektora

ANA POPOVIĆ

POREZ NA DODANU VRIJEDNOST I UTJECAJ NA JAVNE
PRIHODE U REPUBLICI HRVATSKOJ

SPECIJALISTIČKI ZAVRŠNI RAD

Zaprešić, 2022. godine

**VELEUČILIŠTE
s pravom javnosti
BALTAZAR ZAPREŠIĆ
Zaprešić**

**Specijalistički diplomski stručni studij
Menadžment javnog sektora**

SPECIJALISTIČKI ZAVRŠNI RAD

**POREZ NA DODANU VRIJEDNOST I UTJECAJ NA JAVNE
PRIHODE U REPUBLICI HRVATSKOJ**

**Mentor:
prof.dr.sc. Pave Ivić**

**Studentica:
Ana Popović**

**Naziv kolegija:
JAVNE FINACIJE I
UPRAVLJANJE PRORAČUNOM**

**JMBAG studenta:
0117047693**

SADRŽAJ

SAŽETAK.....	1
ABSTRACT	2
1. UVOD	3
2. POVIJEST POREZA.....	4
3. POREZNE POLITIKE.....	6
4. JAVNE FINACIJE.....	8
5. PREGLED ZAKONA O POREZIMA I PROVEDBENI PROPISI	11
6. POREZI U REPUBLICI HRVATSKOJ RAZVRSTANI PREMA PRIMATELJIMA POREZA I PREMA VRSTAMA POREZA	14
7. UVOĐENJE POREZA NA DODANU VRIJEDNOST U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	16
7.1. OSNOVNI POJMOVI I KNJIGOVODSTVENE EVIDENCIJE U PRIMJENI ZAKONA O POREZU NA DODANU VRIJEDNOST	16
7. 2.PROMJENE POREZNIH STOPA U ZAKONU O POREZU NA DODANU VRIJEDNOST.....	20
7.3. STOPE POREZA NA DODANU VRIJEDNOST U ZEMLJAMA ČLANICAMA EUROPSKE UNIJE	23
7. 4. HARMONIZACIJA POREZA SA POREZNIM ZAKONODAVSTVOM EUROPSKE UNIJE	27
8. KONTROLA NAPLATE POREZA U PROMETU GOTOVINOM	30
9. POREZNI PRIHODI I UTJECAJ NA PRORAČUN REPUBLIKE HRVATSKE. 32	
9. 1.POREZ NA DOBIT	32
9. 2. TROŠARINE I POSEBNI POREZI	33
9. 3. POREZ NA DOHODAK	34
9. 4. POREZ NA DOBITKE OD IGARA NA SREĆU I NAKNADE ZA PRIREĐIVANJE IGARA NA SREĆU.....	35
10. PRIHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA	37
10. 1. PRORAČUN REPUBLIKE HRVATSKE I UDIO PRIHODA OD POREZA U PRORAČUNU U RAZDOBLJU OD 2012. DO 2020. GODINE	38
10. 2. USPOREDNI PRIKAZ KRETANJA PRIHODA DRŽAVNOG PRORAČUNA, UKUPNIH POREZNIH PRIHODA I PRIHODA OD POREZA NA DODANU VRIJEDNOST U RAZDOBLJU OD 2012. DO 2020. GODINE.....	44
10. 3. GOSPODARSKE PRILIKE I UTJECAJ NA PRIHODE PRORAČUNA REPUBLIKE HRVATSKE U RAZDOBLJU OD 2012. DO 2020. GODINE	45
11. ZAKLJUČAK.....	48
12. IZJAVA	50
13. LITERATURA	51

13.1 KNJIGE.....	51
13.2.ZAKONI.....	51
13.3.INTERNETSKI IZVORI	51
14. POPIS TABLICA, GRAFIKONA I PRILOGA.....	53
ŽIVOTOPIS.....	58

SAŽETAK

U ovom radu biti će prikazan porezni sustav u Republici Hrvatskoj s posebnim osvrtom na porez na dodanu vrijednost i njegovu važnost na punjenje proračuna Republike Hrvatske kao i bitne izmjene i dopune poreznih propisa do danas. Porez na dodanu vrijednost obuhvaćen je zato jer je taj porez najzastupljeniji porez u ukupnim poreznim prihodima Republike Hrvatske. U radu je dan usporedni prikaz kretanja prihoda državnog proračuna, ukupnih poreznih prihoda i prihoda od poreza na dodanu vrijednost u razdoblju od 2012. do 2020. godine. Punjenje državnog proračuna za navedeno razdoblje možemo podijeliti u tri dijela i to; razdoblje gospodarske stagnacije od 2012. do 2015. godine, razdoblje uzlaznog trenda prihoda državnog proračuna od 2016. do 2019. godine i razdoblje pada proračunskih prihoda u 2020. godini. Analizirati će se gospodarstveni i društveni razvitak i utjecaj na porezne prihode. Cilj rada je upoznati čitatelja o važnosti poreza s posebnim osvrtom na porez na dodanu vrijednost i utjecaj poreznih politika na punjenje državnog proračuna. Kod pisanja ovog rada korišteni su Zakoni i Pravilnici koji se odnose na poreze, stručna literatura, Internet i drugi izvori.

Ključne riječi: porez, porezni sustav, porezni obveznik, porezna stopa

ABSTRACT

This paper studies the tax system in the Republic of Croatia with special reference to value added tax and its relevance to filling the state budget as well as important changes and amendments to tax regulations to date. Value added tax has been included in this research because this tax is the most represented tax in the total tax revenues of the Republic of Croatia. The paper presents a comparative overview of the movements of state budget revenues, total tax revenues and revenues from value added tax in the period from 2012 to 2020. The filling of the state budget for the mentioned period can be divided into three parts; a period of economic stagnation from 2012 to 2015, a period of upward trend in state budget revenues from 2016 to 2019 and a period of declining budget revenues in 2020.

Economic and social development and the impact on tax revenues have been analyzed. The aim of this paper is to acquaint the reader with the importance of taxes and the impact of tax policies on filling the state budget. In writing this paper, laws and regulations related to taxes, professional literature, the Internet and other sources have been used.

Keywords: tax, tax system, taxpayer, tax rate

1. UVOD

Porezni sustav u Republici Hrvatskoj može se razvrstati po više osnova; prema vrstama poreza, prema primateljima poreza, mogu se podijeliti na izravne ili direktne poreze i neizravne ili indirektne poreze.

Poreznim zakonima i pripadajućim podzakonskim aktima nije moguće obuhvatiti sve slučajeve oporezivanja koji se mogu pojaviti u praksi. Potrebno je tumačiti zakone obzirom na to; što je bila intencija zakonodavca. Od poreznih zakona očekuje se da budu razumljivi i transparentni kako bi svaki poduzetnik razumio i upoznao porezne zakone bez obzira na osnovnu struku i djelatnost poduzetnika. U jednom dijelu to se odnosi i na građane najčešće vezano na porez na dohodak i porez na promet nekretnina. U praksi što se tiče razumljivosti poreza to baš i nije tako. Porezni obveznici često traže mišljenja za konkretan (dvojbeni) slučaj i Porezna uprava i ovlaštene porezni savjetnici daju mišljenja kao odgovore na upite poreznih obveznika.

2. POVIJEST POREZA

Oduvijek je svaka država imala neke svoje oblike poreza. Poreze su nametali kraljevi i carevi podanicima. Poreze kroz povijest nametali su osvajači onima koje su podčinili. U Egiptu se već za dinastije Ptolemejevića (305.do 30. pr. Kr.) prikupljala glavarina. U Bibliji se također govori o događajima u kojima je tema porez.

Prvotni porezi podmirivani su u naravi (naturalni oblik), a u kasnijim razdobljima porezi su se plaćali u novcu. U srednjem vijeku u Europi bili su različiti oblici prikupljanja poreza; porez na zemlju, porez na nasljedstvo, porez na imovinu.

Kako je iz ekonomske literature vidljivo brojni ekonomisti i osobe drugih struka u razdoblju od 17.-20. stoljeća bavili su se pitanjem poreza, preciznije načelima oporezivanja kao na primjer; talijanski ekonomist Pietro Verri, francuski liječnik i ekonomist Frانسis Quesnay, njemački kameralist Johann Heinrich Gottlieb, John Stuard Mill, njemački ekonomist Adolf Wagner i drugi.

Engleski ekonomist i filozof Adam Smith (1723.-1790.), iznio je brojne stavove o porezima. Sustavno se zalagao za četiri porezna načela, to su;

- Porez je loš ako za ubiranje poreza zahtijeva velik broj službenika.
- Porez je loš ako „može ometati radinost naroda i obeshrabriti ga da se posveti određenim gospodarskim granama koje bi mogle dati izdržavanje i zaposlenje velikom broju ljudi. Dok sili ljude da plaćaju, on time može umanjiti ili možda i uništiti neke fondove koji bi im omogućavali da lakše plaćaju”.
- Porez je loš ako potiče nezakonito izbjegavanje plaćanja (evaziju). „Suprotno svim uobičajenim pravnim načelima, zakon najprije stvara iskušenje a zatim kažnjava one koji mu podlegnu“. Izbjegavanje poreza također je loše, kaže Smith, „jer zapljenama i drugim kaznama što pogađaju one nesretnike koji bezuspješno nastoje izbjeći porez ti pojedinci često mogu biti uništeni, a time može prestati korist koju bi zajednica mogla imati od uporabe njihovih kapitala“.
- Porez je loš ako ljude podvrgava čestim posjetima i omraženim ispitivanjima poreznika, čime se oni mogu izložiti mnogima nepotrebnim uznemiravanjima, neprilikama i ugnjetavanju. Na neki od ta četiri različita načina porezi su često mnogo teži narodu nego što koriste vladaru.

Na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće pojavljuje se porez na dohodak. Početkom 20. stoljeća prelazi se sa proporcionalnog oporezivanja dohotka na progresivno oporezivanje dohotka. Proizvodi i

usluge počeli su se oporezivati primjenom poreza na dodanu vrijednost nakon Prvog svjetskog rata i to u Francuskoj. Porez na dodanu vrijednost proširio se je u Europi zahvaljujući osnivanju Europske ekonomske zajednice koja od 1993. godine dobiva naziv Europska unija.¹²

¹¹ Porezi. *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*. <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=49530>, pristupljeno 10. 12. 2021

² ijf.hr/upload/files/file/PV/2015/5/BejakovićPDF, Bejaković P., Hoćemo li uistinu stvoriti jednostavan porezni sustav, *Porezni vjesnik broj 5/2015*, stranica br. 75, pristupljeno 19. 1. 2022.

3. POREZNE POLITIKE

Mjerama koje donose političari (Vlade Republike Hrvatske), a odnose se na poreznu politiku moguće je putem poreznog sustava utjecati na gospodarske, društvene i socijalne prilike i to poticajno ali i negativno. Primjer za poticajne mjere porezne politike mogao bi biti npr. kod demografske politike. Kod obitelji koje imaju više djece povećati rodiljne i porodiljske naknade i omogućiti različite porezne olakšice i porezna oslobođenja takvim obiteljima.

Destimulirajuće mjere porezne politike mogu biti česte izmjene i dopune zakonodavne regulative, povećanje poreznih stopa, veliki porezni teret, što stvara nesigurnost kod poreznih obveznika kao i moguće odustajanje od poduzetničkih aktivnosti. Ujedno stvara poreznu evaziju jer dio poreznih obveznika zbog velikog poreznog opterećenja preći će poslovati u sivu zonu, djelomično ili potpuno.

Iz državnog proračuna Republike Hrvatske se u jednom dijelu dopunjuje proračun Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje za potrebe isplate mirovina. Takva mjera kao rashodovna strana državnog proračuna nije dobra, ni kratkoročno ni dugoročno, ali zbog nemogućnosti iznalaženja dostatnih namjenskih izvora sredstava za isplatu mirovina takva mjera se smatra pragmatična zbog socijalnog uravnoteženja u društvu.

Primjena progresivnog poreza osim što je socijalno uravnotežena mjera i ostavlja dojam pravednosti, ima i svoju drugu stranu, jer međunarodne kompanije odlaze iz zemlje i idu tamo gdje su im porezi prihvatljiviji.

Vođenje poreznih politika pojedinih Vlada Republike Hrvatske vidljivo je između ostaloga, i kroz česte promjene poreznih stopa poglavito poreza na dohodak i poreza na dodanu vrijednost. Kod oporezivanja porezom na dodanu vrijednost iz raznih motiva npr. političkih, socijalnih, ekonomskih, vršile su se promjene poreznih stopa od jednostopnog sustava oporezivanja k višestopnom oporezivanju. Promjene se odnose na opću stopu oporezivanja i na snižene porezne stope. Nakon uvođenja poreza na dodanu vrijednost u Republici Hrvatskoj, koji je u početku bio jednostopni, nakon raznih zahtjeva i pritisaka, ubrzo se je uvela nulta stopa poreza na niz proizvoda za potrošače niže kupovne moći, usluge u kulturi i u medicinskoj djelatnosti. Proizvodi iz te skupine zadržali su kontinuirano najnižu poreznu stopu koja danas iznosi 5%.

U tekstu pod naslovom, *Hoćemo li uistinu stvoriti jednostavan porezni sustav*, autor Predrag Bejaković navodi slijedeće, citiram; Glavni je cilj porezne politike prikupiti dovoljnu svotu prihoda uz prihvatljivu raspodjelu poreznog tereta, postići što veću jednostavnost i transparentnost, uza što niže troškove i štetne učinke na ekonomsku učinkovitost. Stoga, napose u uvjetima gospodarske krize, treba stalno razvijati jednostavan i jeftin porezni sustav te

poboljšavati njegovu konzistentnost i transparentnost. Radi ispunjenja postavljenih ciljeva, važno je primijeniti optimalnu kombinaciju elemenata što ih nudi porezni sustav te istodobno nastaviti ulagati napor u sređivanje fiskalne situacije uvođenjem veće transparentnosti proračunskoga procesa i smanjivanjem razine kvazi-fiskalnih aktivnosti. Porezni sustav vrlo je složen i nikako ne bi smio biti predmetom *licitiranja* i nerealnih obećanja političara uoči izbora. I građani i političari moraju biti svjesni važnosti javnih prihoda i u prvome redu realni, svjesni nužnosti poreza u suvremenom društvu, ali to ne znači da se njima može nenamjenski raspolagati. Najvažnija je uloga poreznog sustava punjenje proračuna: mnogi smatraju kako se socijalnu politiku ne smije voditi mjerama porezne politike, jer je znatno djelotvornije financirati je izravnim transferima iz proračuna. Već je prije stotinu godina Stjepan Radić u knjizi *Današnja financijalna znanost* napisao *≈kako ostaje nepobitnom istinom da se baš u poreznoj reformi ne smije nijedna vlada pre nagliti, ako neće da izvrzne državu najneugodnijemu i najopasnijemu iznenađenju: praznoj državnoj blagajni*«. Ujedno podsjeća kako porezni sustav treba mijenjati što rjeđe *jer što je porez stariji, lakše ga se plaća*.³

³ ijf.hr/upload/files/file/PV/2015/5/BejakovićPDF, Bejaković P., Hoćemo li uistinu stvoriti jednostavan porezni sustav, Porezni vjesnik broj 5/2015, stranica br. 83 i 84 (pogledano 19. 1. 2022).

4. JAVNE FINACIJE

Obzirom na temu poreza koji se u ovom radu obrađuju a glavni su prihod državnog proračuna daje se kratki uvid u osnove Javnih financija. Osim prihoda proračuna racionalno planiranje rashodovne strane proračuna i namjensko korištenje rashoda važni su za funkcioniranje ekonomske, socijalne i demografske politike.

Pravni i institucionalni okvir i postupovne radnje vezano na državni proračun u Republici Hrvatskoj propisano je Zakonom o proračunu (Narodne novine broj (79/08.-15/15.)), i novi Zakon o proračunu broj 144/21.), i Zakonom o fiskalnoj odgovornosti (Narodne novine broj 139/10. i 19/14., i novi Zakon o fiskalnoj odgovornosti 111/18.).

Naziv javne financije u središte pozornosti stavlja državu i financijske oblike djelovanja države, odnosno pribavljanje javnih prihoda i korištenje javnih rashoda. Naziv javne financije može se objasniti sa riječju **javne** za označavanje državnih ili društvenih pitanja. Riječ **financije** uvijek je povezana sa novcem, odnosno sa određenim oblicima korištenja novca. Javne financije su ekonomska disciplina koja se bavi analizom javnih prihoda i rashoda.

Funkcija javnih financija

Tri su velika ciljana područja koja država nastoji zadovoljiti sustavom i politikom javnih financija, koje nazivamo funkcijama javnih financija. To su alokacijska, distribucijska i stabilizacijska funkcija javnih financija.

Putem alokacijske funkcije država utječe na ulaganje i upotrebu gospodarskih resursa s ciljem da osigura učinkovitu ponudu javnih i privatnih dobara.

Distribucijskom funkcijom država mijenja raspodjelu dohotka i bogatstva kako bi zadovoljila socijalne i političke kriterije.

Stabilizacijskom funkcijom država utječe na makroekonomska kretanja, odnosno na ublažavanje oscilacija ekonomskih aktivnosti do kojih dolazi djelovanjem tržišnih faktora.

Javni sektor čine država na svim razinama vlasti, razni državni fondovi i agencije, središnja banka i poduzeća u državnom vlasništvu. Opću državu u Hrvatskoj čine sve institucije koje se financiraju iz državnog proračuna ili proračuna lokalnih jedinica. Javna poduzeća u Hrvatskoj čine pravne osobe u većinskom državnom vlasništvu.

Javni prihodi su financijska sredstva koja služe državi za podmirenje javnih potreba i u suvremenim državama su izraženi u novcu. Ubiru se periodično i to iz dohotka, odnosno

prihoda, samo rijetko iz imovine. Javne prihode možemo podijeliti na porezne prihode, koji obuhvaćaju sve vrste poreza i neporezne prihode, koji obuhvaćaju doprinose, pristojbe ili takse te ostale javne neporezne prihode a to su kazne, pomoći i donacije. Doprinosi su nakon poreza najizdašniji javni prihod. Doprinosi su po svojim karakteristikama najbliži porezima, ali ne zadovoljavaju sve karakteristike kao porezi.

U Hrvatskoj se porezi najčešće dijele prema pripadnosti: državni porezi (porez na dobit, PDV i trošarine), županijski porezi, općinski ili gradski porezi te zajednički porezi (porez na dohodak, porez na promet nekretnina).

Javni rashodi

Javni rashodi predstavljaju izdatke koje čini država u javnom (općem) interesu. U suvremenim državama su izraženi u novcu. Stalni porast javnih rashoda, prisutan u suvremenim državama objašnjava se kao međudjelovanje niza različitih okolnosti ekonomske, demografske ili političke prirode. Na porast javnih rashoda mogu utjecati i neke slučajne okolnosti npr. rat. U strukturi javnih rashoda u Republici Hrvatskoj najzastupljeniji su rashodi za socijalno osiguranje. Državni proračun je nakon Ustava najvažniji dokument kojim se definira i opisuje funkcioniranje jedne države. On pokazuje stanje u javnim financijama, državne prioritete i političke odnose. Funkcije proračuna su: prikaz najvažnijih ciljeva države u fiskalnoj godini, njegova uloga kao instrumenta kojim država utječe na ekonomsko stanje zemlje, kontrola prikupljanja i trošenja proračunskih sredstava te analitička funkcija proračuna. U Republici Hrvatskoj fiskalna godina se poklapa sa kalendarskom godinom. Izrada i donošenje državnog proračuna složeni je postupak u kojim važnu ulogu imaju izvršna tijela. Faze proračunskog procesa su: izrada proračuna, njegovo donošenje, izvršenje i kontrola. Najvažniji sudionici proračunskog procesa su: Ministarstvo financija, proračunski korisnici, Vlada, Sabor i Državni ured za reviziju.

Sustavi socijalnog osiguranja i skrbi

U sustavu socijalnog osiguranja građani imaju pravo na socijalnu zaštitu, zdravstvenu zaštitu i zaštitu za vrijeme nezaposlenosti. Važna je materijalno–pravna zaštita siromašnih i socijalno ugroženih. Sustavi alokacije socijalne zaštite u Republici Hrvatskoj uključuju: sustav mirovinskog osiguranja, prava za vrijeme nezaposlenosti, socijalnu skrb, prava na rodiljne i roditeljske potpore i doplatu na djecu. Sustav mirovinskog osiguranja pokriva rizike starosti, trajne nesposobnosti ostvarivanja dohotka i skrb o osobama koje ostanu nakon smrti osiguranika.

Zdravstveno osiguranje u Republici Hrvatskoj može biti obvezno i dobrovoljno.

Obavezno zdravstveno osiguranje provodi HZZO. Dobrovoljno zdravstveno osiguranje obuhvaća dopunsko zdravstveno osiguranje, dodatno i privatno zdravstveno osiguranje. Socijalna skrb usmjerena je na suzbijanje siromaštva a korisnici mogu ostvariti materijalne i nematerijalne oblike socijalne pomoći.

Financiranje lokalnih jedinica vlasti

Fiskalna decentralizacija je proces koji se očituje u prijenosu odgovornosti pružanja javnih usluga i izvora financiranja tih usluga sa središnje države na niže razine vlasti (lokalne jedinice). Lokalni sektor u Republici Hrvatskoj čine općine i gradovi kao jedinice lokalne samouprave i jedinice područne (regionalne) samouprave –županije. Republika Hrvatska ima 21 županiju, 127 gradova i 429 općina. Lokalne jedinice se uglavnom oslanjaju na prihode od poreza na dohodak. Prikupljenim prihodima najvećim dijelom financiraju se rashodi za zaposlene i materijalni troškovi. Intezitet fiskalne decentralizacije mjeri se stupnjem decentralizacije (udio rashoda lokalnih jedinica u ukupnim rashodima opće države ili udio prihoda lokalnih jedinica u ukupnim prihodima opće države).

Financiranje države zaduživanjem

Država se zadužuje ako kroz javne prihode ne može financirati veličinu i strukturu javnih rashoda. Najčešće se zadužuje izdavanjem državnih vrijednosnih papira (obveznica), na domaćem ili inozemnom financijskom tržištu. Država se zadužuje uzimanjem zajmova kod banaka ili drugih financijskih institucija. Iznos neto zaduženja države u jednoj kalendarskoj godini naziva se proračunski ili fiskalni deficit. U strukturi duga Republike Hrvatske dominira dug središnje države. Što se tiče ročne strukture dominira dugoročni i srednjoročni dug što je posljedica izdavanja obveznica kao osnovnog instrumenta zaduživanja.⁴

⁴ Izvor: Šimurina N., Šimović H., Mihelja Žaja M., Primorac M. (2012.), *Javne financije u Hrvatskoj*, Ekonomski fakultet u Zagrebu, stranice 11, 21, 49, 81, 165, 190, i 212

5. PREGLED ZAKONA O POREZIMA I PROVEDBENI PROPISI

Za svaku vrstu poreza Sabor Republike Hrvatske donio je Zakon i često Pravilnik o provedbi zakonskih odredbi. Svrha Pravilnika je da na provedbenoj razini razradi i pojasni zakonske članke a sve zbog bolje i lakše primjene Zakona. Osim Zakona i Pravilnika nadležna tijela mogu davati mišljenja, upute, smjernice i slične akte.

Svaki porezni zakon koncipiran je na sličnim osnovama. Zakonom se utvrđuje predmet oporezivanja, tko je porezni obveznik, što je porezna osnovica i kako se izračunava, visina porezne stope (ili poreznih stopa), izuzimanja od oporezivanja ili porezna oslobođenja i na kraju prekršajne odredbe.

Bitni porezni zakoni i provedbeni propisi su;

Opći porezni zakon

Zakon o porezu na dobit i Pravilnik o porezu na dobit

Zakon o porezu na dodanu vrijednost i Pravilnik o porezu na dodanu vrijednost

Zakon o porezu na dohodak i Pravilnik o porezu na dohodak

Zakoni o trošarinama

Zakon o igrama na sreću.

U ovom radu naglasak je na porezu na dodanu vrijednost i zato je važno spomenuti da je Vijeće Europe izdalo Direktive o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost. U važećem hrvatskom Zakonu o porezu na dodanu vrijednost navedeno je da se u pravni poredak Republike Hrvatske prenose direktive Vijeća Europske unije. Svrha Direktiva Vijeća Europske unije je usklađivanje poreznog zakonodavstva država članica Europske unije.

Općim poreznim zakonom uređena su pravna pitanja u poreznim stvarima između poreznog tijela koje prati, obračunava i utvrđuje poreze (npr. u slučajevima provođenja poreznog nadzora), i poreznog obveznika.

Javna davanja u smislu Općeg poreznog zakona jesu porezi i druga javna davanja.

-Porezi su novčana davanja i prihod su proračuna koji se koristi za podmirivanje proračunom utvrđenih javnih izdataka.

- Drugim javnim davanjima smatraju se trošarine, carine, pristojbe, doprinosi, naknade za koncesije, novčane kazne za porezne prekršaje i sva davanja čije je utvrđivanje, naplata i nadzor prema posebnim propisima u nadležnosti poreznog tijela.

- Carina je novčano davanje koje se plaća pri uvozu i izvozu.

- Pristojbe su novčana davanja koja se plaćaju za određenu činidbu ili za korištenje određenoga javnog dobra.

- Doprinosi su novčana davanja koja se plaćaju za korištenje određenih usluga ili ostvarivanja prava.

- Naknada za koncesiju je javno davanje sukladno zakonu kojim se uređuju koncesije.

Porezno tijelo je tijelo državne uprave, upravno tijelo jedinice područne (regionalne) samouprave ili upravno tijelo jedinice lokalne samouprave u čijem su djelokrugu poslovi utvrđivanja, nadzora i naplate poreza. Porezno tijelo dužno je zakonito postupati prema poreznom obvezniku i utvrđivati poreznu obvezu iz porezno pravnog odnosa. Sudionici porezno-pravnog odnosa jesu porezno tijelo i porezni obveznik i osobe koje jamče za plaćanje poreza. Porezni obveznik je svaka osoba koja je kao takva određena zakonom kojime se uređuje pojedina vrsta poreza. Porezno-dužnički odnos u smislu Općeg poreznog zakona je porezno-upravni odnos u kojem sudjeluju porezno tijelo, porezni obveznik i eventualno porezni jamac. Porezno tijelo u porezno-dužničkom odnosu ima pravo na naplatu; poreza, kamata, novčanih kazni, novčanih činidbi po osnovu odgovornosti iz poreznog jamstva. Porezni obveznik ili osoba koja je preplatila porez ima pravo na povrat preplaćenog poreza. Poduzetnik u smislu Općeg poreznog zakona je svaka fizička ili pravna osoba, udružene osobe ili imovinska masa bez pravne osobnosti koja gospodarsku djelatnost obavlja samostalno, trajno i radi na ostvarivanju prihoda, dohotka, dobiti ili drugih gospodarskih koristi. Gospodarskom djelatnošću se smatra razmjena dobara ili usluga na tržištu rada radi ostvarivanja prihoda, dohotka, dobiti ili drugih gospodarskih koristi.

Porezni nadzor je porezno–pravni odnos u kojem porezno tijelo provodi postupak radi provjere činjenica bitnih za oporezivanje poreznog obveznika i drugih osoba.

Obveza poreznog obveznika u poreznom postupku je da tijekom poreznog postupka sudjeluje u utvrđivanju činjeničnog stanja i da potpuno i istinito iznosi činjenice bitne za oporezivanje i da za to daje dokaze. Porezno tijelo u poreznom postupku koristi sva potrebna sredstva za utvrđivanje činjenica bitnih za oporezivanje a naročito; prikuplja obavijesti od poreznog obveznika i drugih sudionika, određuje vještaka, pribavlja isprave i spise, izlazi na očevid. Porezno tijelo na temelju činjenica utvrđenih u poreznom postupku donosi porezno rješenje o visini porezne obveze. Porezni obveznik protiv akata kojima je odlučeno o pojedinačnim pravima i obvezama iz porezno pravnog odnosa može podnijeti žalbu.

Ovršni postupak u smislu Općeg poreznog zakona je dio poreznog pravnog odnosa u kojem porezno tijelo provodi postupak prisilne naplate poreznog duga na temelju ovršnih i drugih vjerodostojnih isprava.⁵⁶⁷

⁵ Opći porezni zakon (Narodne novine broj 115/16.-42/20.)

⁶ Zakon o porezu na dodanu vrijednost (Narodne novine br. 73/13.-138/20.).

⁷ Izvor, mrežne stranice: https://europa.eu/vat/index_hr Službene internetske stranice Europske unije Naslov: Pravila o PDV-u i stope PDV-a

6. POREZI U REPUBLICI HRVATSKOJ RAZVRSTANI PREMA PRIMATELJIMA POREZA I PREMA VRSTAMA POREZA

DRŽAVNI POREZI (u cijelosti pripadaju državnom proračunu)

Porez na dobit

Porez na dodanu vrijednost

Trošarine i posebni porezi

U trošarine se ubrajaju;

- Trošarina na alkohol i alkoholna pića
- Trošarina na duhanske proizvode
- Trošarina na energente i električnu energiju

U posebne poreze se ubrajaju;

- Posebni porez na motorna vozila
- Posebni porez na kavu
- Posebni porez na bezalkoholna pića
- Porez na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila

ŽUPANIJSKI POREZI (pripadaju županijskim proračunu i proračunu Grada Zagreba)

Porez na nasljedstva i darove

Porez na cestovna motorna vozila

Porez na plovila

Porez na automate za zabavne igre

GRADSKI ILI OPĆINSKI POREZI (pripadaju gradskim ili općinskim proračunima)

Priraz porezu na dohodak

Porez na potrošnju

Porez na kuće za odmor

Porez na korištenje javnih površina

Porez na promet nekretnina

ZAJEDNIČKI POREZI (dijelom pripadaju državnom proračunu, a dijelom proračunu; županija i gradova/općina ili gradova/općina)

Porez na dohodak

POREZ NA DOBITKE OD IGARA NA SREĆU I NAKNADE

ZA PRIREĐIVANJE IGARA NASREĆU (porezi na dobitke od igara nasreću i naknade za priređivanje igara na sreću u cijelosti pripadaju državnom proračunu)

- Naknade za priređivanje igara na sreću u casinima
- Porez na dobitke od igara klađenja i naknade za priređivanje igara klađenja
- Naknade za priređivanje igara na sreću na automatima
- Naknade za priređivanje prigodnih jednokratnih igara na sreću
- Posebna sredstva ostvarena na javnom natječaju prodajom nepodijeljenih nagrada

NAKNADA OD UTVRĐENE VRIJEDNOSTI FONDA NAGRADNIH IGARA

(Pripadaju Hrvatskom crvenom križu)⁸

⁸ Izvor: Hrvatski porezni sustav, Ministarstvo financija, Porezna uprava, Zagreb, veljača 2016., str. 4

7. UVOĐENJE POREZA NA DODANU VRIJEDNOST U REPUBLICI HRVATSKOJ

U bivšoj državi (SFRJ) bio je na snazi Zakon o porezu na promet proizvoda i usluga. Navedeni Zakon preuzet je u porezni sustav Republike Hrvatske, nastavljen je u primjeni u kontinuitetu u Republici Hrvatskoj i bio je na snazi do uvođenja Zakona o porezu na dodanu vrijednost. Zakon o porezu na promet proizvoda i usluga je Zakon prema kojem se oporezivala krajnja potrošnja. Oporezivanje je bilo samo jednom i to kada je isporuka dobara ili usluga bila obavljena krajnjem kupcu. Međutim, kod isporuka dobara u međufazama npr. roba namijenjena za reprodukciju ili roba namijenjena za daljnju prodaju, stjecatelj dobara (robe), davao je izjavu dobavljaču da je roba namijenjena reprodukciji ili daljnjoj prodaji i na taj način je stjecatelj dobara bio oslobođen plaćanja poreza u navedenoj poslovnoj transakciji. Zakon o porezu na promet proizvoda i usluga sadržavao je više stopa poreza. Proizvodi i usluge bili su razvrstani prema prirodnim grupama dobara, i svaka grupa imala je svoju stopu porez na promet.

Zakon o porezu na dodanu vrijednost stupio je na snagu 1. 1. 1998. godine i ujedno je ukinut Zakon o porez na promet proizvoda i usluga. Porez na dodanu vrijednost u cijelosti je prihod državnog proračuna.

Prema Zakonu o porezu na dodanu vrijednost dobra i usluge se oporezuju potpuno drugačije tj oporezuju se u svakoj fazi proizvodnje i isporuke. Osnovica oporezivanja je dodana vrijednost (razlika između svih mjesečnih ulaznih računa i svih mjesečnih izlaznih računa), i na tako utvrđenu osnovicu primjenjuje se propisana porezna stopa.

Novi Zakon o porezu na dodanu vrijednost donio je Hrvatski sabor 14. 6. 2013. godine a stupio je na snagu 1. 7. 2013. godine. U ovom Zakonu o porezu na dodanu vrijednost navedeno je da danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji prestaje važiti Zakon o porezu na dodanu vrijednost (Narodne novine br. 47/95.,-136/12.). Isto se odnosi i na Pravilnik o porezu na dodanu vrijednost.

Uvođenje poreza na dodanu vrijednost bila je nužnost iz više razloga; između ostaloga, zbog usklađivanja sa poreznim sustavom i poreznim zakonodavstvom zemalja članica Europske unije kojoj je Republika Hrvatska pristupila 1. 7. 2013. godine. Strani investitori izbjegavali su poslovati u zemljama koje nisu imale sustav poreza na dodanu vrijednost.

7.1. OSNOVNI POJMOVI I KNJIGOVODSTVENE EVIDENCIJE U PRIMJENI ZAKONA O POREZU NA DODANU VRIJEDNOST

Zakon o porezu na dodanu vrijednost terminološki određuje područje primjene, a to je;

- tuzemstvo, je područje Republike Hrvatske,

»Europska unija«, »područje Europske unije«, »država članica« i »područje države članice« je područje država članica i područje Europske unije koje je kao takvo određeno Ugovorom o osnivanju Europske unije,

»treća zemlja« je bilo koja država ili područje koje nije područje Europske unije, odnosno na koje se ne primjenjuje Ugovor o osnivanju Europske unije.

Predmet oporezivanja porezom na dodanu vrijednost je:

- isporuka dobara u tuzemstvu uz naknadu koju obavi porezni obveznik

- stjecanje dobara unutar Europske unije koje u tuzemstvu obavi uz naknadu

Porezni obveznik u smislu Zakona o porezu na dodanu vrijednost je svaka osoba koja samostalno obavlja bilo koju gospodarsku djelatnost bez obzira na svrhu i rezultat obavljanja te djelatnosti. Gospodarska djelatnost je svaka djelatnost proizvođača, trgovaca ili osoba koje obavljaju usluge, uključujući rudarske i poljoprivredne djelatnosti te djelatnosti slobodnih zanimanja. Gospodarskom djelatnošću smatra se i iskorištavanje materijalne ili nematerijalne imovine u svrhu trajnog ostvarivanja prihoda.

Oporezive transakcije su transakcije kada se obavi isporuka dobara. Materijalnom imovinom smatra se isporuka električne energije, plina, grijanja, hlađenja i slično.

Obavljanje usluga je svaka transakcija koja se ne smatra isporukom dobara.

Mjestom isporuke dobara (robe), koju otprema ili prevozi isporučitelj, kupac ili treća osoba, smatra se mjesto gdje se dobro nalazi na početku otpreme ili prijevoza do kupca.

Oporezivi događaj i obveza obračuna poreza na dodanu vrijednost nastaju kada su dobra isporučena ili usluge obavljene. Oporezivi događaj nastaje u trenutku stjecanja dobara unutar Europske unije.

Obveza obračuna poreza na dodanu vrijednost kod stjecanja dobara unutar Europske unije nastaje u trenutku izdavanja računa.

Poreznom osnovicom pri isporuci dobara i usluga smatra se naknada koju čini sve ono što je isporučitelj primio ili treba primiti od kupca ili neke druge osobe za te isporuke. U poreznu osnovicu uračunavaju se iznosi poreza, carina, pristojbi i sličnih davanja, osim poreza na

dodanu vrijednost, te sporedni troškovi kao što su provizije, troškovi pakiranja, prijevoza i osiguranja koje isporučitelj dobara ili usluga zaračunava kupcu ili primatelju.

Obračunani i prijavljeni PDV za obračunsko razdoblje porezni obveznik mora platiti do posljednjeg dana u mjesecu koji slijedi po završetku obračunskog razdoblja.

Porezna uprava dodijelit će PDV identifikacijski broj svakom poreznom obvezniku koji na području Republike Hrvatske obavlja isporuke dobara ili usluga za koje postoji pravo na odbitak PDV-a. PDV identifikacijski broj je osobni identifikacijski broj (OIB) kojemu se dodaje predznak »HR«.

Svaki porezni obveznik obavezan je izdati račun za isporuke dobara i usluga koje je obavio drugom poreznom obvezniku ili pravnoj osobi koja nije porezni obveznik.

Porezni obveznik mora u svom knjigovodstvu osigurati sve potrebne podatke koji omogućuju ispravno i pravodobno obračunavanje i plaćanje PDV-a. Porezni obveznik mora osigurati podatke o obvezi PDV-a za uplatu i uplati PDV-a te o potraživanju za povrat pretporeza i njegovoj naplati. Porezni obveznik mora imati i dokumentaciju koja dokazuje da su ispunjeni uvjeti za porezna oslobođenja.

Razdoblje oporezivanja je od prvog do posljednjeg dana u mjesecu.

Iznimka je za poreznog obveznika čija je vrijednost isporučenih dobara i usluga uključujući i PDV u prethodnoj kalendarskoj godini manja od 800.000,00 kuna a razdoblja oporezivanja su od prvog do posljednjeg dana u tromjesečju.

Porezni obveznik mora za obračunsko razdoblje utvrditi obvezu PDV-a i iskazati je u prijavi PDV-a u kojoj se navode svi podaci potrebni za obračunavanje PDV-a odnosno ukupnu vrijednost oporezivih transakcija i iznos PDV-a i pretporeza po stopama PDV-a te ukupnu vrijednost oslobođenih transakcija i transakcija koje ne podliježu oporezivanju.

Porezni obveznik mora za isporučena dobra i obavljene usluge ispostaviti račun koji sadrži propisane podatke. Račun može biti ispostavljen na papiru ili u elektroničkom obliku. Porezni obveznik kupcu dostavlja račun te osigurava primjerak koji služi kao isprava za knjiženje.

Porezni obveznik mora u svome knjigovodstvu osigurati sve podatke potrebne za točno, pravilno i pravodobno obračunavanje i plaćanje PDV-a.

Temelj za knjigovodstveno evidentiranje porezno značajnih događaja, promjena i činjenica su odgovarajuće isprave kao što su obračuni izvršenih i primljenih isporuka, izdani i primljeni računi, isprave o uvozu i izvozu (carinske deklaracije), isprave o plaćanjima i naplati kao i sve druge isprave bitne za obračun i plaćanje PDV-a i korištenje prava na odbitak pretporeza.

Knjigovodstvo poreznog obveznika i knjige izdanih i primljenih računa kao i druge evidencije moraju se voditi prema načelima točnosti, urednosti i pravodobnosti prema Zakonu o računovodstvu i drugim propisima koji uređuju vođenje knjiga.

Načelno, PDV obračunan na isporuke dobara i usluga nije prihod poreznog obveznika niti je PDV zaračunan na ulaznim računima – pretporez rashod poreznog obveznika.

Porezni obveznik na zahtjev Porezne uprave ili drugog tijela nadležnog za nadzor mora omogućiti uvid u ispostavljene i primljene račune.

Porezni obveznik mora u svome knjigovodstvu osigurati sve podatke potrebne za utvrđivanje i plaćanje PDV-a, a naročito:

-podatke o ukupnom iznosu naknade za isporuke dobara i usluga s PDV-om, iznosu naknade za isporuke dobara i obavljene usluge koje ne podliježu oporezivanju, iznosu naknade za isporuke dobara i usluge koje su oslobođene PDV-a, iznosu naknade za isporuke dobara i usluga koje se oporezuju po propisanim stopama PDV-a,

-podatke o obračunanom PDV-u po izdanim računima za isporučena dobra i obavljene usluge, razvrstanom po propisanim stopama PDV-a,

-podatke o ukupnom iznosu naknada za primljena dobra i usluge bez PDV-a, o ukupnom iznosu naknada s PDV-om te iznosu naknada za primljena dobra razvrstanim po stopama PDV-a,

-podatke o obračunanom PDV-u po računima za primljena dobra i korištene usluge (pretporezu) razvrstanom po stopama PDV-a,

-podatke o obvezi PDV-a za uplatu i uplati PDV-a,

-podatke o potraživanju za povrat pretporeza i njegovoj uplati.

Radi osiguravanja podataka o izdanim i primljenim računima i PDV-u sadržanom u tim računima, porezni obveznik mora voditi posebne evidencije – Knjigu izdanih (izlaznih) računa (Obrazac I-RA) i Knjigu primljenih (ulaznih) računa (Obrazac U-RA).

Radi osiguravanja podataka o stjecanjima dobara iz drugih država članica, primljenim i obavljenim uslugama u druge države članice kao i u treće zemlje, o primljenim isporukama na koje se primjenjuje prijenos porezne obveze, te o PDV-u plaćenom pri uvozu porezni obveznik mora voditi posebnu evidenciju.

Knjige izdanih i primljenih računa zaključuju se za svaku kalendarsku godinu odnosno i pri prestanku poslovanja.

U prilogu ovom završnom radu nalaze se primjerci ispunjenih obrazaca za mjesečno razdoblje; Obrazac I-RA, Obrazac U-RA i Obrazac Prijave PDV-a.⁹

⁹ Zakon o porezu na dodanu vrijednost (Narodne novine broj 73/13.- 8/20.)

7. 2. PROMJENE POREZNIH STOPA U ZAKONU O POREZU NA DODANU VRIJEDNOST

Uvođenjem poreza na dodanu vrijednost s početkom od 1. 1. 1998. godine bila je propisana samo jedna porezna stopa od 22%. Ta jedinstvena stopa poreza na dodanu vrijednost od 22 % primjenjivala se je bez izuzetaka do 1. 11. 1999. godine.

Uz stopu od 22% uvedena je od 1. studenoga 1999. godine nulta stopa što u poreznom smislu znači da je 0 također stopa. (Nulta porezna stopa nije istoznačna s pojmom porezno oslobođenje što znači bezporezno.)

Nulta stopa poreza na dodanu vrijednost uvedena je od 1. studenoga 1999. godine na sve vrste kruha i mlijeka, knjige stručnoga, znanstvenoga, umjetničkoga, kulturnoga i obrazovnog sadržaja, udžbenike te na određene lijekove i ortopedska pomagala.

Nulta stopa poreza na dodanu vrijednost uvedena je od 1. rujna 2000. godine na knjige objavljene na CD-ROM-u, videokasetama i audiokasetama te na znanstvene časopise.

Nulta stopa poreza na dodanu vrijednost uvedena je od 15. studenog 2000. godine na javno prikazivanje filmova

U 2006. godini uz standardnu poreznu stopu od 22 % i stopu od 0 (nulta stopa), uvedena je 1. siječnja 2006. godine nova porezna stopa od 10 %.

Počevši od 1. siječnja 2006. godine primjenjuje se porezna stopa od 10%, na usluge smještaja ili smještaja s doručkom, polupansiona ili punog pansiona u svim vrstama komercijalnih ugostiteljskih objekata i usluge agencijske provizije za naprijed navedene usluge.

Od 1. kolovoza 2007. uvedena je porezna stopa od 10% na novine i časopise koji izlaze dnevno i periodično, osim na one koji u cijelosti ili uglavnom sadrže oglase ili služe oglašavanju.

Pravilnikom o izmjenama i dopunama Pravilnika o porezu na dodanu vrijednost (Narodne novine 146/12.), koji je stupio na snagu 1. 1. 2013. godine ukinuta je nulta stopa poreza na dodanu vrijednost i proizvodi koji su bili do tada oporezovani tom stopom oporezuju se poreznom stopom od 5%.

Nadalje, prema novom Zakonu o porezu na dodanu vrijednost (Narodne novine br. 73/13.,-138/2020.), koji je stupio na snagu 1. 7. 2013, godine, porez na dodanu vrijednost plaća se po stopi od 5% na:

- sve vrste kruha,
- sve vrste mlijeka

- knjige stručnog, znanstvenog, umjetničkog, kulturnog i obrazovnog sadržaja, udžbenike za pedagoški odgoj i obrazovanje, za osnovnoškolsko, srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje, u svim fizičkim oblicima.

- lijekove što se izdaju na liječnički recept i koji imaju odobrenje nadležnog tijela za lijekove i medicinske proizvode kao i lijekove propisane Odlukom o utvrđivanju liste lijekova HZZO-a,

- medicinsku opremu, pomagala i druge sprave koje se koriste za ublažavanje liječenja invalidnosti isključivo za osobnu uporabu invalida propisane Pravilnikom o ortopedskim i drugim pomagalima Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje te Pravilnikom o dentalnoj zdravstvenoj zaštiti iz obveznog zdravstvenog osiguranja.

- kino ulaznice,

- novine novinskog nakladnika koji ima statut medija, otisnute na papiru koje izlaze dnevno, osim onih koje u cijelosti ili većim dijelom sadrže oglase ili služe oglašavanju, i časopisima koji uglavnom sadrže oglase ili služe oglašavanju

- znanstvene časopise.

Počevši od 2018. godine porez na dodanu vrijednost obračunava i plaća po sniženoj stopi od 13% na isporuke sljedećih dobara i usluga:

- usluge smještaja ili smještaja s doručkom, polupansiona ili punog pansiona u hotelima ili objektima slične namjene, uključujući smještaj za vrijeme odmora, iznajmljivanje prostora u kampovima za odmor ili u mjestima određenima za kampiranje te smještaj u plovnim objektima nautičkog turizma,

- novine i časopise novinskog nakladnika koji ima statut medija te novine i časopise nakladnika za koje ne postoji obveza donošenja statuta medija prema posebnom propisu, otisnute na papiru koji izlaze periodično te osim onih koji u cijelosti ili većim dijelom sadrže oglase ili služe oglašavanju,

- jestiva ulja i masti, biljnog i životinjskog podrijetla,

- dječje sjedalice za automobile te dječju hranu i prerađenu hranu na bazi žitarica za dojenčad i malu djecu,

- isporuku vode, osim vode koja se stavlja na tržište u bocama ili u drugoj ambalaži, u smislu javne vodoopskrbe i javne odvodnje prema posebnom propisu,

- ulaznice za koncerte,

- isporuku električne energije do drugog isporučitelja ili krajnjeg korisnika, uključujući naknade vezane uz tu isporuku,

- javnu uslugu prikupljanja miješanog komunalnog otpada, biorazgradivog komunalnog otpada i odvojenog sakupljanja otpada prema posebnom propisu,
- urne i ljesove,
- sadnice i sjemenje,
- gnojiva i pesticide te druge agrokemijske proizvode,
- hranu za životinje, osim hrane za kućne ljubimce

Kako je navedeno Zakon o porezu na dodanu vrijednost koji je stupio na snagu 1. 1. 1998. godine imao je samo jednu poreznu stopu s kojom su se oporezivala dobra i usluge i ona je iznosila 22%. Navedeni Zakon o porezu na dodanu vrijednost bio je Zakon koji podliježe matematičkoj uravnoteženosti kod izračuna poreza, prema kojoj sve što je ulaz (ulazni računi), ima pretporez od 22%, i sve što je izlaz (izlazni računi), ima izlazni porez od 22%.

U kasnijim razdobljima primjene Zakona o porezu na dodanu vrijednost izmjenama i dopunama Zakona počelo se je za dobra ili usluge primjenjivati više poreznih stopa, tako da je narušen prvobitni jednostavan sustav izračuna poreza na dodanu vrijednost. Snižene porezne stope kroz razdoblja primjene poreza na dodanu vrijednost su 0%., 5%., 10%., 13%.

Prvobitno uvedena opća porezna stopa od 22% je 1. 8. 2012. godine zamijenjena sa stopom od 23%. Od 1. 3. 2012. godine opća porezna stopa od 23% zamijenjena je stopom od 25% koja je sada važeća.

Kako je vidljivo iz gornjeg pregleda, broj i visina poreznih stopa je česta dilema zakonodavca u razdoblju primjene poreza na dodanu vrijednost u Republici Hrvatskoj. Zbog učestalosti dilema oko broja i visine poreznih stopa u poreznom sustavu Republike Hrvatske doneseno je niz izmjena i dopuna Zakona o porezu na dodanu vrijednost kao i niz izmjena i dopuna Pravilnika o porezu na dodanu vrijednost.

U razdoblju od 1. 1. 1998. godine do 1. 11 1999. godine u primjeni je bio jednostopni sustav oporezivanja. Prednosti jednostopnog sustava oporezivanja su transparentnost, jednostavnost i jasnoća. Takav sustav je pregledan i jeftin. Velika je prihodovna izdašnost. Nedostaci jednostopnog sustava oporezivanja su nepoštivanje načela pravednosti u društvu tj. sustav je socijalno neosjetljiv i pogađa građane slabijeg materijalnog stanja.

U porezni sustav Republike Hrvatske od 1. 9. 1999. uvodi se 0 (nulta) stopa poreza na dodanu vrijednost, a kasnije se uvode još stope od 5%., 10%., i 13%.

U Zakon su ubacivane snižene poreze stope, kao i nulta stopa, čime je narušena jednostavnost matematičkog obračuna porezne osnovice, tj. razlike između zbroja svih mjesečnih ulaznih računa i zbroja svih mjesečnih izlaznih računa oporezivih sa jednom stopom od 22 %.

Porezne stope su mijenjane na niže ponekad iz socijalnih razloga, zbog utjecaja interesnih skupina, društvene važnosti pojedinih djelatnosti npr. u kulturi. Smanjenjem poreznih stopa u tom dijelu padali su prihodi državnog proračuna.¹⁰

Snižene porezne stope imaju i svojih prednosti jer se uglavnom odnose na proizvode vezano na prehranu, kulturu, kao i pomaganje turizmu zbog strane konkurencije. Dok nedostaci su složenost sustava za provođenje kako za porezne obveznike tako i za porezni nadzor jer zahtijevaju vrsne službenike za praćenje i nadzor. Pojedine gospodarske djelatnosti pokušavaju lobirati za svoje proizvode i usluge kako bi pripadali u niže oporezovanu skupinu. Niže porezne stope proizvode manji prihod u državni proračun. Snižene porezne stope polučuju nejednakost u poslovanju pojedinih grupa poslovnih subjekata.¹¹

Međutim, opća porezna stopa vremenom se je povećavala sa početne porezne stope od 22%, na 23 % i sada 25 % sa ciljem povećanja prihoda državnog proračuna.¹²

Težnja poreznog zakonodavstva Europske unije je primjena jedne porezne stope, međutim to do sada nije postignuto jer ni jedna zemlja članica Europske unije nema jednostopni sustav poreza na dodanu vrijednost.¹³

7.3. STOPE POREZA NA DODANU VRIJEDNOST U ZEMLJAMA ČLANICAMA EUROPSKE UNIJE

Porez na dodanu vrijednost naplaćuje se u svim zemljama članicama Europske unije. Svaka zemlja članica Europske unije sama određuje vlastite porezne stope, što znači da se primjenjuju različite stope poreza na dodanu vrijednost kako je prikazano u donjoj tabeli. Stopa ovisi o proizvodu ili usluzi uključenoj u transakciju.

¹⁰ Zakon o porezu na dodanu vrijednost (Narodne novine br. 47/95.-136/12.)

¹¹ Zakon o porezu na dodanu vrijednost (Narodne novine br. 73/13.-138/2020.).

¹² Hrvatski porezni sustav, Ministarstvo financija, Porezna uprava, Zagreb, veljača 2016.

¹³ Cindori Sonja, Problematika utvrđivanja broja i visine stopa poreza na dodanu vrijednost, <https://hrcak.srce.hr/file/93381> (pogledano 21. 1. 2022.)

Tablica 1 Popis stopa PDV-a koje se primjenjuju u zemljama članicama Europske unije

Država članica	Oznaka zemlje	Standardna stopa	Snižena stopa	Vrlo snižena stopa	Parking stopa
Austrija	AT	20	10 / 13	–	13
Belgija	BE	21	6 / 12	–	12
Bugarska	BG	20	9	–	–
Cipar	CY	19	5 / 9	–	–
Češka	CZ	21	10 / 15	–	–
Njemačka	DE	19	7	–	–
Danska	DK	25	–	–	–
Estonija	EE	20	9	–	–
Grčka	EL	24	6 / 13	–	–
Španjolska	ES	21	10	4	–
Finska	FI	24	10 / 14	–	–
Francuska	FR	20	5,5 / 10	2,1	–
Hrvatska	HR	25	5 / 13	–	–
Mađarska	HU	27	5 / 18	–	–
Irska	IE	23	9 / 13,5	4,8	13,5
Italija	IT	22	5 / 10	4	–
Litva	LT	21	5 / 9	–	–

Luksemburg	LU	17	8	3	14
Latvija	LV	21	12 / 5	–	–
Malta	MT	18	5 / 7	–	–
Nizozemska	NL	21	9	–	–
Poljska	PL	23	5 / 8	–	–
Portugal	PT	23	6 / 13	–	13
Rumunjska	RO	19	5 / 9	–	–
Švedska	SE	25	6 / 12	–	–
Slovenija	SI	22	9,5	–	–
Slovačka	SK	20	10	–	–

Iz gornje tabele vidljivo je da se u zemljama članicama Europske unije koriste porezne stope; standardna stopa, snižena stopa, posebne stope, vrlo snižene stope, nulte stope i parking stope (srednje stope).

Standardna stopa (u hrvatskoj poreznoj terminologiji koristi se izraz opća stopa) Svaka zemlja Europske unije ima standardnu stopu koja se primjenjuje na većinu isporuka robe i usluga. Ta stopa ne može biti niža od 15 %.

Snížena stopa

Jedna ili dvije snížene stope mogu se primijeniti na isporuku određene robe i usluga, ali u većini slučajeva ne na elektronički isporučene usluge. Navedene snížene stope ne mogu biti niže od 5 %.

Posebne stope

Neke zemlje Europske unije smiju primjenjivati posebne stope poreza na dodanu vrijednost na određene isporuke. Te posebne stope primjenjuju se na zemlje Europske unije koje su ih primjenjivale na dan 1. siječnja 1991. Prvotno su zamišljene kao prijelazne odredbe kako bi se olakšao prijelaz na pravila Europske unije po stupanju na snagu jedinstvenog tržišta 1. siječnja 1993. i planiralo ih se postupno ukidati.

Postoje tri vrste takvih posebnih stopa pod nazivom; vrlo snížene stope, nulte stope i parking stope

Vrlo snížene stope

Vrlo snížene stope niže su od 5% i primjenjuju se na prodaju robe i usluga s ograničenog popisa u određenim zemljama Europske unije.

Nulte stope Neke zemlje Europske unije primjenjuju nulte stope na određene prodaje. Kad se primijeni nulta stopa, potrošač **uopće ne mora platiti PDV**, ali i dalje imate **pravo na odbitak PDV-a** koji ste platili na kupnju izravno povezanu s prodajom.

Parking stope (ili srednje stope)

Parking stope primjenjuju se u nekim zemljama EU-a na određene isporuke **robe i usluga**. Tim je zemljama dopušteno da na te isporuke nastave primjenjivati snížene stope PDV-a umjesto standardnih, pod uvjetom da te snížene stope nisu niže od 12 %.

Iz gornje tabele pod nazivom Popis stopa PDV-a koje se primjenjuju u zemljama članicama Europske unije, proizlazi da prema navedenim standardnim stopama poreza na dodanu vrijednost u zemljama članicama Europske unije najvišu poreznu stopu ima Mađarska od 27%. Iduću visoku poreznu stopu od 25% imaju Danska, Švedska i Hrvatska. Valja napomenuti da Danska i Švedska imaju puno veću gospodarsku snagu od Republike Hrvatske. Najniže standardne porezne stope imaju Malta 18% i Luksemburg 17%.

Statistički gledano, kada se uzmu podaci iz gornje tabele, (zbroje se ukupne standardne stope za sve zemlje i podjele sa brojem zemalja članica), dobije se prosječna standardna stopa od 21,5%. Prema navedenom može se zaključiti da Republika Hrvatska spada u zemlje Europske

unije koja ima vrlo visoku standardnu poreznu stopu. Kako je vidljivo iz gornje tabele Republika Hrvatska je u prosjeku navedenih zemalja kod primjene sniženih poreznih stopa.¹⁴

7. 4. HARMONIZACIJA POREZA SA POREZNIH ZAKONODAVSTVOM EUROPSKE UNIJE

Porezna harmonizacija (porezno usklađenje) označava koordinaciju poreznih sustava država članica Europske unije radi izbjegavanja nacionalnih poreznih mjera koje mogu negativno utjecati na funkcioniranje zajedničkog tržišta, tj. na slobodno kretanje roba, usluga i kapitala te koje mogu narušiti konkurenciju.

Ugovorom sa Europskom unijom utvrđene su pravne norme koje se odnose na poreze. Prema njima, svaka država članica ima pravo zadržati vlastiti porezni sustav i uvoditi nove porezne oblike, uz obvezu da neke njihove dijelove (poreznu stopu, osnovicu i sl.) uskladi s odlukama tijela Europske unije. Europska unija donijela je nekoliko posebnih smjernica (direktiva) o harmonizaciji pojedinih poreza. Iz direktiva Vijeća proizlazi obveza usklađivanja hrvatskog poreznog zakonodavstva sa poreznim zakonodavstvom Europske unije. Dogovoren je određeni minimum usklađivanja poreznih sustava. Postignuta je djelomična harmonizacija izravnih poreza. Najdalje se otišlo u harmonizaciji sustava neizravnih poreza, tj. poreza na dodanu vrijednost i trošarina.

U Europskoj uniji je područje izravnih poreza, tj. oporezivanje dohotka i dobiti još uvijek uglavnom u nacionalnom djelokrugu. Zajednička porezna politika Europske unije odnosi se ponajprije na neizravne poreze koji neposredno utječu na funkcioniranje zajedničkog tržišta na području slobodnog kretanja roba i pružanja usluga.

Unatoč uvođenju zajedničkog tržišta, ekonomske i monetarne unije, u Europskoj uniji ne postoji zajednička porezna politika. Države članice smatraju da je porezni sustav i dalje jedno od temeljnih obilježja nacionalnih suvereniteta i nerado prebacuju svoje nadležnosti s tog područja na Europsku uniju. U Europskoj uniji je postupak odlučivanja o harmonizaciji oporezivanja još uvijek kompleksan. Potreban je konsenzus zemalja članica za donošenje odluka o oporezivanju na razini Europske unije.

¹⁴ https://europa.eu/vat/indeks_hr Službene internetske stranice Europske unije Naslov: Pravila o PDV-u i stope PDV-a, (pristupljeno 22. 12. 2021.)

Europsko unutarnje tržište, često se naziva i jedinstveno tržište, omogućuje ljudima i trgovačkim društvima slobodno kretanje i trgovinu unutar skupine 27 država članica. Istodobno postojanje različitih poreznih sustava otežava prekogranično poslovanje trgovačkih društava i pojedinaca. Zakoni mogu ponekad diskriminirati inozemne obveznike. Ako se to dogodi, tim pitanjima bavi se porezno zakonodavstvo Europske unije. Europska komisija u suradnji sa državama članicama Europske unije radi na kreiranju sustava poreza na dodanu vrijednost za dobra i usluge. Komisija može na osnovu vlastitih nalaza bolje prilagoditi sustav poreza na dodanu vrijednost potrebama unutarnjeg tržišta (tržišta Europske unije), i pojednostaviti metode koje trgovačkim društvima omogućuju primjenu zajedničkih pravila o porezu na dodanu vrijednost. Ubiranje poreza je u nadležnosti svake zemlje članice Europske unije kao i postupanje s onima koji ne plaćaju poreze. Izbjegavanje plaćanja poreza i porezna evazija složena su pitanja koja nadmašuju nacionalne granice. Zbog toga je nužno bliska suradnja zemalja članica radi hvatanja u koštac s tim problemima u tuzemstvu i u inozemstvu. Europsko zakonodavstvo i bilateralni porezni ugovori državama članicama Europske unije osiguravaju suradnju i razmjenu informacija. Ljudi, dobra, kapital i usluge i trgovačka društva su u neprestanom kretanju na području Europske unije, što u praksi znači da zemlje članice ne mogu upravljati vlastitim poreznim sustavima bez međusobne povezanosti.

U zakonodavnom postupanju vezano na direktive Vijeća bitne promjene u Republici Hrvatskoj dogodile su se 1. srpnja 2013. godine. Novi Zakon o porezu na dodanu vrijednost (Narodne novine broj 73/13.), stupio je na snagu 1. srpnja 2013. godine danom ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju. Novi Zakon sadržajno ima kontinuitet vezano na ukinuti Zakon o porezu na dodanu vrijednost. Međutim u novom Zakonu o porezu na dodanu vrijednost unesene su odredbe kojima se usklađuje primjena poreza na dodanu vrijednost u Republici Hrvatskoj sa poreznim zakonodavstvom Europske unije. U članku 2. Zakona o porezu na dodanu vrijednost (Narodne novine broj 73/13.), propisano je da se ovim Zakonom u pravni poredak Republike Hrvatske prenose sljedeće direktive Europske unije:

– Direktiva Vijeća 2006/112/EZ od 28. studenoga 2006. o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost (SL L 347, 11. 12. 2006.) sa zadnjom izmjenom Direktive Vijeća 2010/88/EU od 7. prosinca 2010. kojom se mijenja Direktiva 2006/112/EZ o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost u dijelu koji se odnosi na trajanje obveze pridržavanja minimalne standardne stope (SL L 326, 10. 12. 2010.), (u daljnjem tekstu: Direktiva Vijeća 2006/112/EZ),

– Direktiva Vijeća 2008/9/EZ od 12. veljače 2008. kojom se utvrđuju detaljna pravila za povrat poreza na dodanu vrijednost, predviđen u Direktivi 2006/112/EZ, poreznim obveznicima koji nemaju poslovni nastan na području države članice povrata nego u nekoj drugoj državi članici (SL L 44, 20. 2. 2009.),¹⁵

– Trinaesta Direktiva Vijeća 86/560/EEZ od 17. studenoga 1986. o usklađivanju zakona država članica vezano za porez na promet – postupci za povrat poreza na dodanu vrijednost poreznim obveznicima koji nemaju poslovni nastan na području Zajednice (SL L 326, 21. 11. 1986.).¹⁶

Kako je gore navedeno, u postupku harmonizacije vezano na Zakon o porezu na dodanu vrijednost treba istaći važnost usvajanja Direktive Vijeća 2006/112/EZ kojom se propisuju pravila o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost.¹⁷ Postignut je dogovor prema kojemu države članice primjenjuju standardnu stopu PDV-a, koja ne može biti niža od 15%, te jednu ili dvije snižene stope, koje ne mogu biti niže od 5%. Iz navedenog je vidljivo da su propisani iznosi najnižih poreznih stopa ispod kojih se ne može ići. Međutim nije propisano do kojeg gornjeg iznosa se stope mogu podizati.¹⁸

¹⁵ Zakon o porezu na dodanu vrijednost (Narodne novine broj 73/13.)

¹⁶ eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF, direktiva Vijeća 2006/112/EZ od 28. 11. 2006. (pogledano 15. 1. 2022.)

¹⁷ Mijatović N., *Oporezivanje u Europskoj uniji*, Porezni vjesnik br. 4/2015, Institut za javne financije, <https://ijf.hr/upload/files/file/PV/2015/4/mijatovic.pdf> (pogledano 15. 1. 2022.)

¹⁸ ijf/korisne-informacije/pojmovnik-javnih-financija/15/europska-unija-porezi/41/porezna-harmonizacija (pogledano 15. 1. 2022.)

8.KONTROLA NAPLATE POREZA U PROMETU GOTOVINOM

Tema ovog završnog rada je porez na dodanu vrijednost i utjecaj na prihode proračuna, a za punjenje proračuna važna je porezna disciplina. Može Zakon biti dobar tj. razumljiv, jednostavan, logičan ali sam Zakon po sebi ne mora biti učinkovit. Da bi se Zakon sproveo u praksi na način da obavi svoju svrhu, to je punjenje državnog proračuna, potrebna je kontrola primjene zakona u praksi.

Zakon o fiskalizaciji u prometu gotovinom (Narodne novine broj 133/12.-138/20.), pokazao se kao uspješan Zakon kod praćenja i naplate poreza na promet gotovinom što je pridonijelo boljoj naplati prihoda, boljoj poreznoj disciplini i u jednom dijelu suzbilo sivu ekonomiju. Nakon uvođenja Zakona o fiskalizaciji u prometu gotovinom znatno se je poboljšala naplata poreza na dodanu vrijednost. Zbog toga se daje kratak osvrt na kontrolu naplate poreza u prometu gotovinom.

Zakon o fiskalizaciji u prometu gotovinom definira pojam fiskalizacije koji ima slijedeće značenje; fiskalizacija u prometu gotovinom je skup mjera koju provode obveznici fiskalizacije kako bi se omogućio efikasan nadzor ostvarenog prometa u gotovini.

Kao što sam naziv Zakona o fiskalizaciji u prometu gotovinom govori, fiskalizacija se odnosi samo na naplatu gotovinom. Svrha fiskalizacije je nadzor prometa u gotovini. Od 1. siječnja 2013. godine postupno je uvedena fiskalizacija u prometu gotovinom i to u tri faze tijekom 2013. godine. Porezni obveznici koji naplaćuju promet gotovinom dužni su instalirati elektroničke naplatne uređaje koji su povezani s Poreznom upravom. Na taj način u Poreznoj upravi pomoću internetske veze evidentiran je svaki ispostavljeni račun poreznog obveznika.

Obveznici fiskalizacije su fizičke osobe koji su obveznici poreza na dohodak od samostalne djelatnosti. Obveznici fiskalizacije su pravne i fizičke osobe koje su obveznici poreza na dobit. Najvažniji dokument u fiskalizaciji je račun na kojem trebaju biti navedeni svi propisani elementi računa, jer se na njemu temelji postupak fiskalizacije.

Račun mora sadržavati sljedeće podatke:

- broj računa i datum izdavanja
- ime i prezime (naziv), adresu, osobni identifikacijski broj ili PDV identifikacijski broj poreznog obveznika koji je isporučio dobra ili obavio usluge (prodavatelja)
- ime i prezime (naziv), adresu, osobni identifikacijski broj ili PDV identifikacijski broj poreznog obveznika kome su isporučena dobra ili obavljene usluge (kupca)

- količinu ili opseg i uobičajeni trgovački naziv isporučenih dobara te vrstu i količinu obavljenih usluga
- datum isporuke dobara ili obavljenih usluga ili datum primitka predujma u računu za predujam, ako se taj datum može odrediti i razlikuje se od datuma izdavanja računa
- jediničnu cijenu bez PDV-a, odnosno iznos naknade za isporučena dobra ili obavljene usluge, razvrstane po stopi PDV-a
- popuste ili rabate ako nisu uključeni u jediničnu cijenu
- stopu PDV-a
- iznos PDV-a razvrstan po stopi PDV-a, osim ako se primjenjuje posebni postupak za koji je u smislu ovoga Zakona taj podatak isključen
- zbrojni iznos naknade i PDV-a
- Porezni obveznik obavezan je u računu iskazivati osobni identifikacijski broj. Za transakcije unutar Europske unije porezni obveznik obavezan je u računu iskazati PDV identifikacijski broj.

Zbog pozitivnih učinaka Zakona o fiskalizaciji u prometu gotovinom kojeg provodi Porezna uprava i Carinska uprava, u razdoblju od 1. siječnja 2013. godine do danas provode se kontinuirano nadzori u prometu gotovinom npr. pekarnice, trgovine i slično. Provode se sezonski nadzori prometa gotovinom kroz akcije ovisno o djelatnosti poreznih obveznika, npr. kod ugostitelja, cvjećarnica i drugo.¹⁹

Kontrolama fiskalnih blagajni u prometu gotovinom i to provjere naplate gotovinom koje provodi Porezna uprava pojačane su mjere fiskalne discipline i poboljšana je naplata poreza na dodanu vrijednost a time su posljedično povećani prihodi proračuna.²⁰

¹⁹ <https://narodne-novine.nn.hr> > službeni list, Zakon o fiskalizaciji u prometu gotovinom (Narodne novine broj 133/12.- 138/20.)

²⁰ www.min.fin.hr Godišnjaci Ministarstva financija RH, 2012-2016.

9. POREZNI PRIHODI I UTJECAJ NA PRORAČUN REPUBLIKE HRVATSKE

Prihodi proračuna Republike Hrvatske ostvaruju se, između ostaloga, slijedećim porezima; porez na dobit, trošarine i posebni porezi, porez na dohodak, porez na dobitke od igara na sreću i naknade za priređivanje igara na sreću

Zbog važnosti navedenih poreza pri punjenju državnog proračuna biti će u idućim naslovima obrazložena svaka navedena vrsta poreza.

Uvidom u numeričke pokazatelje Godišnjih izvještaja o izvršenju državnog proračuna prihodi od poreza na dodanu vrijednost su najizdašniji porezni prihod državnog proračuna, oni kao tema ovoga rada obrazloženi su u posebnom poglavlju.

9. 1. POREZ NA DOBIT

Porezni obveznik poreza nad dobit je trgovačko društvo i druga pravna i fizička osoba koja gospodarsku djelatnost obavlja samostalno, trajno i radi ostvarivanja dobiti, dohotka ili prihoda i drugih gospodarskih koristi. Porezna osnovica poreza na dobit koja se utvrđuje prema računovodstvenim propisima dobije se kao razlika prihoda i rashoda a prije obračuna poreza na dobit. Porez na dobit plaća se na utvrđenu poreznu osnovicu po stopi;

od 10% ako su u poreznom razdoblju ostvareni prihodi do 7.500.000,00 kuna, ili

od 18% ako su u poreznom razdoblju ostvareni prihodi jednaki ili veći od 7.500.000,00 kuna.

Porez na dobit utvrđuje se prema izračunanoj poreznoj osnovici i propisanoj poreznoj stopi za porezno razdoblje koje je u pravilu kalendarska godina. Porezna osnovica utvrđuje se na temelju podataka evidentiranih u poslovnim knjigama koje se vode prema propisima o računovodstvu i financijskim izvješćima koja se sastavljaju na temelju tih propisa (bilanca, račun dobiti i gubitka). Porezni obveznik podnosi prijavu poreza na dobit za porezno razdoblje i plaća porez na dobit u roku u kojem podnosi poreznu prijavu. Obrazac prijave poreza na dobit propisuje ministar financija. Ovdje je važno napomenuti da Zakon o porezu na dobit u pravni poredak Republike Hrvatske unosi nekoliko Direktiva Vijeća koje reguliraju zajednički sustav oporezivanja porezom na dobit sukladno poreznom zakonodavstvu Europske unije.

Prema uvidu u dokumentaciju Godišnjaci ministarstva financija i Izvršenje državnog proračuna (vodič za građane) za razdoblje od 2012. do 2020. godine, u strukturi ukupnih poreznih prihoda

Republike Hrvatske, prihod s osnove poreza na dobit učestvuje približno sa 11 % na razini svake promatrane godine.²¹

9. 2. TROŠARINE I POSEBNI POREZI

Trošarine se ubrajaju u poreze i prihod su državnog proračuna. Trošarine i posebni porezi izdašan su prihod državnog proračuna. Iza poreza na dodanu vrijednost koji je najizdašniji porez, slijede porezni prihodi od trošarina i posebnih poreza. Kod uvođenja i primjene trošarinskih poreza vođeno je računa o zdravstvenim, ekonomskim, ekološkim i drugim društvenim okolnostima jer većina proizvoda koji su oporezivi trošarinama i posebnim porezima nisu vezani za osnovnu egzistenciju stanovništva. Oporezivanjem se je pokušalo utjecati na ponašanje ljudi (npr. pušenje, alkohol). U Zakonu o trošarinama preuzeto je više Direktiva vijeća Europske unije zbog prilagođavanja poreznom zakonodavstvu Europske unije. Carinska uprava je nadležna za primjenu trošarinskih, poreznih i drugih propisa.

Proizvodi koji podliježu oporezivanju prema Zakonu o trošarinama su;

- alkohol i alkoholna pića
- duhan i duhanske preradevine
- energenti (koriste se kao pogonsko gorivo ili gorivo za grijanje)
- električna energija.

Republika Hrvatska primjenjuje posebne poreze na;

- osobne automobile i ostala motorna vozila
- plovila i zrakoplove
- bezalkoholna pića, kava, luksuzni proizvodi
- premije osiguranja od automobilske odgovornosti, i premije kasko osiguranja cestovnih motornih vozila

Posebni porezi primjenjuju se temeljem zasebnih zakona;

Zakon o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića.

Zakon o posebnom porezu na motorna vozila

²¹ Zakon o porezu na dobit (Narodne novine broj 177/04.-138/20.)

Zakon o porezu na premije osiguranja od automobilske odgovornosti premije kasko osiguranja cestovnih vozila.

Prema uvidu u dokumentaciju Godišnjaci Ministarstva financija i Izvršenje državnog proračuna (vodič za građane), za razdoblje od 2012. do 2020. godine, u strukturi ukupnih poreznih prihoda Republike Hrvatske, prihod s osnove trošarina i posebnih poreza učestvuje približno sa 19 % na razini svake promatrane godine.²²

9. 3. POREZ NA DOHODAK

Porezni obveznik je fizička osoba koja ostvaruje dohodak. Ako više fizičkih osoba ostvaruje zajednički dohodak porezni obveznik je svaka fizička osoba zasebno i to za svoj udio u zajednički ostvarenom dohotku. Izvori dohotka su primici ostvareni od nesamostalnog rada, samostalne djelatnosti i imovinskih prava, kapitala i drugih primitaka.

Ostvareni dohodak može biti;

- dohodak od nesamostalnog rada
- dohodak od samostalne djelatnosti
- dohodak od imovine i imovinskih prava
- dohodak od kapitala
- drugi dohodak

Porez na dohodak utvrđuje se i plaća za porezno razdoblje koje je najčešće kalendarska godina. Godišnji porez na dohodak plaća se po stopi od 20% na poreznu osnovicu do visine 360 000,00 kuna, te po stopi od 30% na dio porezne osnovice koji prelazi iznos od 360 000,00 kuna.

Primici su sva dobra (novac, stvari, materijalna prava, usluge i drugo), koja su poreznom obvezniku pritekla u poreznom razdoblju. Primici i izdaci utvrđuju se primjenom načela blagajne. Dohodak je razlika između primitaka priteklih u poreznom razdoblju i izdataka nastalih u istom poreznom razdoblju. Neoporezivi dio dohotka ili osobni odbitak utvrđuje se tako da osnovica osobnog odbitka iznosi 2 500,00 kuna. Godišnju osnovicu poreza na dohodak čini ukupan iznos dohotka od nesamostalnog rada, samostalne djelatnosti i drugog dohotka, a umanjen za osobne odbitke. Dohodak od nesamostalnog rada je razlika između primitaka

²² Zakon o trošarinama, Narodne novine broj 106/18.-121/19.

priteklih u poreznom razdoblju i izdataka nastalih u istom razdoblju. U Zakonu o porezu na dohodak propisano je koji se primici smatraju kao primici po osnovu nesamostalnog rada. Najčešći su primici koje poslodavac u novcu (plaća) ili u naravi isplaćuje ili daje radniku po osnovu radnog odnosa. Dohodak od samostalne djelatnosti smatra se dohodak od obrta i s obrtom izjednačenih djelatnosti, dohodak od samostalnih zanimanja i dohodak od poljoprivrede i šumarstva. Dohodak od samostalne djelatnosti je razlika između poslovnih primitaka i poslovnih izdataka nastalih u poreznom razdoblju.

Prema uvidu u dokumentaciju Godišnjaci Ministarstva financija i Izvršenje državnog proračuna (vodič za građane), za razdoblje od 2012. do 2020. godine, u strukturi ukupnih poreznih prihoda Republike Hrvatske, prihod od poreza na dohodak učestvuje približno sa 2,5 % na razini svake promatrane godine.²³

9. 4. POREZ NA DOBITKE OD IGARA NA SREĆU I NAKNADE ZA PRIREĐIVANJE IGARA NA SREĆU

Porezi na dobitke od igara na sreću i naknade za priređivanje igara na sreću u cijelosti su prihod državnog proračuna. Za priređivanje igara na sreću potrebno je pribaviti odobrenje Vlade Republike Hrvatske i Ministarstva Financija. Djelatnost priređivanja igara na sreću mogu obavljati trgovačka društva sa sjedištem u Republici Hrvatskoj.

Igrama na sreću igrači mogu ostvariti dobitke u novcu, stvarima ili pravima npr. pravo na ljetovanje, putovanje i sl.

Igre na sreću mogu se podijeliti u četiri grupe;

- lutrijske igre
- igre u casinima
- igre klađenja (kladioničke igre)
- igre na sreću na automatima.

Lutrijske igre

²³ Zakon o porezu na dohodak (Narodne novine broj 115/16.-138/20.)

Naknadu za priređivanje lutrijskih igara na sreću uplaćuje priređivač igara na sreću. Osnovica primjene propisane stope od 10% je ukupna vrijednost primljenih uplata. Za porez na dobitke od lutrijskih igara na sreću, porezni obveznik je fizička osoba koja stječe dobitak od lutrijskih igara ali obveznik uplate tog poreza je priređivač igara na sreću.

Igre u casinima

Naknadu za priređivanje igara na sreću u casinima plaća priređivač igara a naknada može biti godišnja ili mjesečna.

Igre klađenja (kladioničke igre)

Naknade za priređivanje igre klađenja plaća priređivač igara ovisno o vrsti naknade koja može biti godišnja ili mjesečna. Za porez na dobitke od igara klađenja porezni obveznik je fizička osoba koja stječe dobitak od klađenja a obveznik uplate je priređivač igara na sreću.

Igre na sreću na automatima

Naknade za priređivanje igara na sreću na automatima uplaćuju se godišnje ili mjesečno a obveznik je priređivač igara.

Zakon o porezu na dodanu vrijednost propisuje da priređivanje lutrijskih igara, igara na sreću u casinima, igara klađenja i igara na sreću na automatima oslobođeno je plaćanje poreza na dodanu vrijednost pod uvjetom da se navedene djelatnosti obavljaju u skladu sa Zakonom o igrama na sreću.

Važno je društveno odgovorno poslovanje priređivača igara na sreću kao i odgovorno ponašanje igrača koji bi trebali igrati umjereno. Prekomjerno igranje može imati negativne posljedice za pojedinca a time i za zajednicu.²⁴

²⁴ Hrvatski porezni sustav, Ministarstvo financija, Porezna uprava, Zagreb, veljača 2015

10. PRIHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA

Ministarstvo financija svake godine, za prethodnu godinu, objavljuje podatke pod nazivom Godišnji izvještaj o izvršenju državnog proračuna Republike Hrvatske. Između ostalih podataka, pod navedenim naslovom, objavljuje se tabelarni prikaz numeričkih vrijednosti prihoda i rashoda, te primici i izdaci prema ekonomskoj klasifikaciji. Na prihodovnoj strani tabelarnog prikaza navedni su prihodi od poreza i neporezni prihodi (ostali prihodi) koji se ovdje u grubo navode.

Prihodi od poreza su;

- porez na dohodak
- porez na dobit
- porez na dodanu vrijednost
- posebni porezi i trošarine
- porez na dobitke od igara na sreću i ostali porezi od igara na sreću
- carine i carinske pristojbe
- ostali prihodi od poreza

Neporezni prihodi (ostali prihodi) su;

- doprinosi
- pomoći iz inozemstva i druge pomoći
- prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbe po posebnim propisima i naknade
- prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i prihodi od donacija
- kazne, upravne mjere i ostali prihodi

Uvidom u numeričke pokazatelje Godišnjeg izvještaja o izvršenju državnog proračuna prihodi od poreza na dodanu vrijednost su najizdašniji porezni prihod državnog proračuna, dok prihodi od igara na sreću imaju mali utjecaj na državni proračun. Prema gore navedenim vrstama poreza, a prema izdašnosti poreznih prihoda pri punjenju državnog proračuna biti će u idućim naslovima obrazložene pojedine vrste poreza.

10. 1. PRORAČUN REPUBLIKE HRVATSKE I UDIO PRIHODA OD POREZA U PRORAČUNU U RAZDOBLJU OD 2012. DO 2020. GODINE

Za potrebe ovog završnog rada prva proračunska godina za razmatranje poreznih prihoda uzeta je 2012. godina jer je u toj godini bio na snazi stari Zakon o porezu na dodanu vrijednost (Narodne novine br. 47/95.-136/12.). Od 1. srpnja 2013. godine Republika Hrvatska postala je zemlja članica Europske unije i ujedno je porezno zakonodavstvo usklađivano sa zakonodavstvom zemalja članica Europske unije. Zadnja godina obuhvaćena ovim razmatranjem je 2020. godina u kojoj je evidentiran nagli pad proračunskih prihoda zbog pandemije uzrokovane virusom Covid-19.

Tablica 2 Iznosi prihoda državnog proračuna i učešće ukupnih poreznih prihoda (nominalno i u postotnom iznosu) u strukturi prihoda državnog proračuna

Razdoblje	Ukupni prohod državnog proračuna (000 HRK)	Ukupni porezni prihodi (000 HRK)	Udio prihoda od svih poreza u ukupnom državnom proračunu
2012.	109.558.928	64.693.898	59,05 %
2013.	108.585.049	63.044.946	58,06 %
2014.	114.044.485	63.349.864	55,55 %
2015.	109.110.879	68.280.769	62,58 %
2016.	116.388.738	71.958.532	60,27 %
2017.	122.707.021	75.243.890	61,32 %
2018.	129.396.205	78.020.447	60,30 %
2019.	139.919.667	82.736.262	59,13 %
2020.	131.578.459	73.148.241	55,59 %

Izvor: www.min.fin.hr Godišnjaci Ministarstva financija RH za 2012.-2016.;

<https://mfin.gov.hr>>informacije za građane za 2017.-2020.

Tablica 3 Ukupni porezni prihodi i učešće poreza na dodanu vrijednost (nominalno i u postotnom iznosu) u strukturi ukupnih poreznih prihoda

Razdoblje	Ukupni porezni prihodi (000 HRK)	Prihod od PDV-a (000 HRK)	Udio prihoda od PDV-a u ukupnim poreznim prihodima
2012.	64.693.898	40.652.023	62,84 %
2013.	63.044.946	40.253.061	63,85 %
2014.	63.349.864	40.923.499	64,40 %
2015.	68.280.769	43.577.753	63,82 %
2016.	71.958.532	45.218.467	62,84 %
2017.	75.243.890	47.616.661	63,28 %
2018.	78.020.447	51.561.678	66,09 %
2019.	82.736.262	54.898.529	66,35 %
2020.	73.148.241	47.206.027	64,53 %

Izvor: : www.min.fin.hr Godišnjaci Ministarstva financija RH za 2012.-2016.; <https://mfin.gov.hr>>informacije za građane za 2017.-2020.

Prihodi proračuna za 2012. godinu

Kako je vidljivo iz Računa prihoda i rashoda i dokumentacije o prihodima poslovanja koju je izdalo Ministarstvo financija pod nazivom Godišnje izvješće Ministarstva financija za 2012. godinu, podnaslov Fiskalna politika i državni proračun u 2012. godini ukupni prihod državnog proračuna u 2012. godini ostvaren je u iznosu od 109,6 milijardi kuna.

U strukturi ukupnih prihoda državnog proračuna najznačajnija stavka prihoda su porezni prihodi ostvareni u iznosu od 64,7 milijardi kuna ili 59 % prihoda državnog proračuna. Iza poreznih prihoda slijede doprinosi s udjelom od 34,5 %. Ostali prihodi odnose se na prihode od imovine, prihodi od prodaje roba i usluga i pomoći i razni ostali prihodi.

U strukturi ukupnih poreznih prihoda najveći iznos je ostvaren od poreza na dodanu vrijednost od 40.6 milijardi kuna koji u ukupnim poreznim prihodima sudjeluje 62,84 %. Dalje su prihodi od trošarina koji čine 17,3 % ukupnih poreznih prihoda, prihodi od poreza na dobit od 11,9 %, te ostali porezni prihodi.

Na prihode od poreza na dodanu vrijednost u razdoblju 2012. godine utjecale su zakonske izmjene poreznih stopa od 1. 3. 2012. godine kojima se je opća porezna stopa od 23% povećala na 25%. Iz socijalnih razloga (niže kategorije stanovništva), snižena je porezna stopa na 10 %,

za npr. jestiva ulja i masti biljnog i životinjskog porijekla, dječju hranu, bijeli šećer i drugo. Najveći prihod od poreza na dodanu vrijednost ostvaren je u ljetnim mjesecima utjecajem turističke sezone.

Prihodi proračuna za 2013. godinu

U 2013. godini prema konačnim podacima o izvršenju državnog proračuna ostvareni su ukupni prihodi od 108,6 milijardi kuna. U strukturi ukupnih prihoda državnog proračuna najznačajniju stavku prihoda čine porezni prihodi u iznosu 63 milijarde kuna ili 58,1 %. Iza poreznih prihoda su prihodi od doprinosa u iznosu od 34,2 % a preostali dio prihoda odnosi se na prihode od pomoći, prihode od imovine, zakupnine, administrativne takse i ostali prihodi. Prihodi od pomoći odnose se u potpunosti na sredstva prispjela iz fondova Europske unije.

U svoti poreznih prihoda u iznosu od 63 milijarde kuna najviše utječe stavka prihoda od poreza na dodanu vrijednost u iznosu od 40,3 milijarde kuna ili 63,8 %. Slijede prihodi od trošarine koje čine 18,5 %, porez na dobit od 10,1 %, i ostali porezni prihodi proračuna koji imaju manji udio u ukupnim porezima.

Prema uvidu u gornju tabelu došlo je do smanjenja proračunskih prihoda u 2013. godini u odnosu na 2012. godinu za 0,89 %. Smanjeni su prihodi od ukupnih poreza za 2,55 %. Također su smanjeni prihodi od poreza na dodanu vrijednost u 2013. godini u odnosu na prethodnu 2012. godinu za 0,98 %.

Pristupanje Republike Hrvatske u Europsku uniju 1. 7. 2013. godine imao je negativne posljedice na državni proračun jer je došlo do jednokratnog smanjenja prihoda od poreza na dodanu vrijednost zbog gubitka poreza na dodanu vrijednost pri uvozu robe iz država članica Europske unije zbog drugačijeg obračuna poreza. Naime porez na dodanu vrijednost više se ne ubire pri uvozu nego tek kod prodaje uvezenog proizvoda ili usluge.

Od 1. 1. 2013. godine stupile su na snagu izmjene Zakona o porezu na dodanu vrijednost kojima je ukinuta nulta stopa poreza na dodanu vrijednost i proizvodi koji su bili do tada oporezovani tom stopom oporezuju se poreznom stopom od 5%. Stupio je na snagu Zakon o fiskalizaciji u prometu gotovinom kojim su u primjenu uvedene fiskalne blagajne zbog bolje naplate poreza u prometu gotovinom što je omogućilo veću poreznu disciplinu.

Prihodi proračuna za 2014. godinu

Ukupni prihodi državnog proračuna u 2014. godini iznose 114 milijardi kuna. U strukturi ukupnih prihoda državnog proračuna najveća stavka je ukupni porezni prihod u iznosu od 63,3

milijarde kuna ili 55,5 %. Slijede prihodi od doprinosa s udjelom od 36,6 %. Ostali prihodi odnose se na pomoći, prihodi od imovine, od administrativnih pristojbi, ostali prihodi.

Kako je navedeno ukupni porezni prihodi ostvareni su u iznosu 63,3 milijarde ili 55,5 % državnog proračuna a u strukturi ukupnih poreznih prihoda najveća stavka su prihodi od poreza na dodanu vrijednost od 40,9 milijardi kuna ili 64,6 %. Slijede prihodi od trošarina od 20,3 %, prihodi od poreza na dobit, i ostali porezni prihodi.

Na ostvarenje prihoda od poreza na dodanu vrijednost u razdoblju 2014. godine utjecale su izmjene propisa o porezu na dodanu vrijednost, kretanje osobne potrošnje, poboljšana naplata poreza kroz primjenu fiskalizacije.

Prihodi proračuna za 2015. godinu

U Računu prihoda i rashoda i dokumentacije o prihodima poslovanja koju je izdalo Ministarstvo financija pod nazivom Godišnje izvješće Ministarstva financija za 2015. godinu, podnaslov Fiskalna politika i državni proračun u 2015. godini, navedeni su ukupni prihodi državnog proračuna u iznosu od 109 milijardi kuna.

U ovom iznosu prihoda državnog proračuna najveća stavka je ukupan prihod od poreza u svoti od 68,3 milijarde kuna ili 62,6 %. Slijedeći po učešću su prihodi od doprinosa od 20,9 %, ostali prihodi odnose se na pomoći, prihodi od imovine, prihodi od prodaje roba i usluga i drugo.

U strukturi ukupnih poreznih prihoda najznačajnija stavka je prihod od poreza na dodanu vrijednost u iznosu od 43,6 % ili 63,8 %. Slijede prihodi od trošarina od 20,4 %, prihodi od poreza na dobit od 9,1 % i ostali prihodi u manjim iznosima. Povećanje prihoda od poreza na dodanu vrijednost u odnosu na prethodnu godinu došlo je zbog dobre turističke sezone.

U odnosu na prethodnu 2014. godinu struktura ukupnih prihoda državnog proračuna promijenila se na način da je povećan udio prihoda od poreza a smanjen udio prihoda od doprinosa. Prihodi od doprinosa su smanjeni jer je došlo do izdvajanja prihoda HZZO-a iz državne riznice.

Prihodi proračuna za 2016. godinu

Prema podacima o izvršenju državnog proračuna za 2016. godinu ukupni prihodi državnog proračuna iznose 116,4 milijardi kuna. U ukupnim prihodima državnog proračuna najveći udio imaju porezni prihodi u iznosu od 72 milijarde kuna ili 61,8%. Ostali prihodi odnose se na prihode od imovine, pomoći, prihode od prodaje roba i usluga, prihodi od naknada i ostali prihodi.

U strukturi ukupnih poreznih prihoda najvažniji je prihod od poreza na dodanu vrijednost od 45,2 milijarde kuna ili 62,8 %, zatim prihodi od trošarina s udjelom od 20,5 % i prihodi od poreza na dobit od 10,0 % ukupnih poreznih prihoda

Na ostvarenje prihoda od poreza na dodanu vrijednost utjecalo je pozitivno kretanje u gospodarstvu, osobna potrošnja i dobra turistička sezona. Raznim mjerama utjecalo se je na bolju naplatu poreza i postupno rješavanje poreznih dugova.

Prihodi proračuna za 2017. godinu

U dokumentaciji o izvršenju državnog proračuna za 2017. godine izdano od Ministarstva financija (vodič za građane), naslov Prihodi državnog proračuna, navedeno je da su ukupni prihodi državnog proračuna u 2017. godini ostvareni u iznosu od 122,7 milijardi kuna. U strukturi prihoda proračuna najznačajnija stavka je ukupni porezni prihod u iznosu od 75,2 milijardi kuna ili 60,3 %, slijede prihodi od doprinosa od 19,0 %, prihodi od pomoći, prihodi od imovine, prihodi od administrativnih pristojbi i ostali prihodi.

Kako je navedeno ukupni porezni prihodi iznose 75,2 milijardi kuna i u strukturi ukupnih poreznih prihoda najveći udio čini porez na dodanu vrijednost u iznosu od 47,6 milijardi kuna ili 63,3 %. Slijede prihodi od trošarina od 20,3 %, prihodi od poreza na dobit od 11 %, i ostali porezni prihodi.

Na ostvarenje prihoda od poreza na dodanu vrijednost utjecala je dobra turistička sezona, pozitivna kretanja u industrijskoj proizvodnji i prometu u trgovini na malo.

Prihodi proračuna za 2018. godinu

Ukupni prihodi državnog proračuna u razdoblju 2018. godine ostvareni su u iznosu od 129,4 milijarde kuna.

U ukupnim prihodima državnog proračuna najveći udio imaju ukupni porezni prihodi u iznosu od 78 milijarde kuna ili 60,3 %. Ostali prihodi odnose se na prihode od doprinosa, pomoći, prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi i drugi prihodi.

U strukturi ukupnih poreznih prihoda najvažniji je prihod od poreza na dodanu vrijednost ostvaren u iznosu od 51,6 milijardi kuna ili 66,1 %, prihodi od posebnih poreza i trošarina s udjelom od 15,9 % i prihodi od poreza na dobit od 8,5 %, prihodi od ostalih proizvoda i usluga. Prihodi od poreza na dodanu vrijednost su znatno povećani u odnosu na prethodne godine iz razloga povećanja osobne potrošnje, zbog rasta primitaka stanovništva zahvaljujući povoljnim kretanjima na tržištu rada kao i uspješna turistička sezona.

Prihodi proračuna za 2019. godinu

Ukupni prihodi državnog proračuna u 2019. godini iznosili su 139,9 milijardi kuna. U strukturi ovih prihoda najznačajnija stavka su porezni prihodi koji su ostvareni u iznosu od 82,7 milijardi kuna ili 59,1%. Ostali prihodi su prihodi od doprinosa od 17,4 %, prihodi od imovine, prihodi od pomoći, prihodi od administrativnih pristojbi, kazne i drugo.

Ukupni porezni prihodi su 82,7 milijardi kuna. U strukturi ukupnih poreznih prihoda najznačajniji je prihod od poreza na dodanu vrijednost od 54,9 milijardi kuna ili 66,35 %, prihodi od posebnih poreza i trošarina 19,60 %, prihodi od poreza na dobit od 9,6 %, prihodi od ostalih proizvoda i usluga, prihodi od poreza na dobitke od igara na sreću.

Početkom 2019. godine došlo je do rasterećenja u sustavu poreza na dodanu vrijednost u dijelu koji se odnosi na smanjenu stopu poreza na dodanu vrijednost sa 25% na 13% za žive životinje, svježe i rashlađeno meso, riba, voće i povrće, jaja, a svi lijekovi oporezuju se stopom od 5%. Unatoč navedenom poreznom rasterećenju u 2019. godini došlo je do značajnog rasta prihoda od poreza na dodanu vrijednost u odnosu na prethodnu godinu.

Prihodi proračuna za 2020. godinu

U izvješću o izvršenju državnog proračuna za 2020. godinu izdanu od Ministarstva financija (vodič za građane), naslov Prihodi državnog proračuna, navedeni su ukupni prihodi državnog proračuna u iznosu od 131,6 milijardu kuna.

U strukturi ukupnih prihoda državnog proračuna najveći udio je stavka ukupni porezni prihod u iznosu od 73,1 milijarde kuna ili 55,6 %. Slijede prihodi od doprinosa s udjelom od 17,4 %. Ostali prihodi odnose se na prihode od imovine, prihodi od pomoći, prihodi od prodaje proizvoda i robe, prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi i kazne.

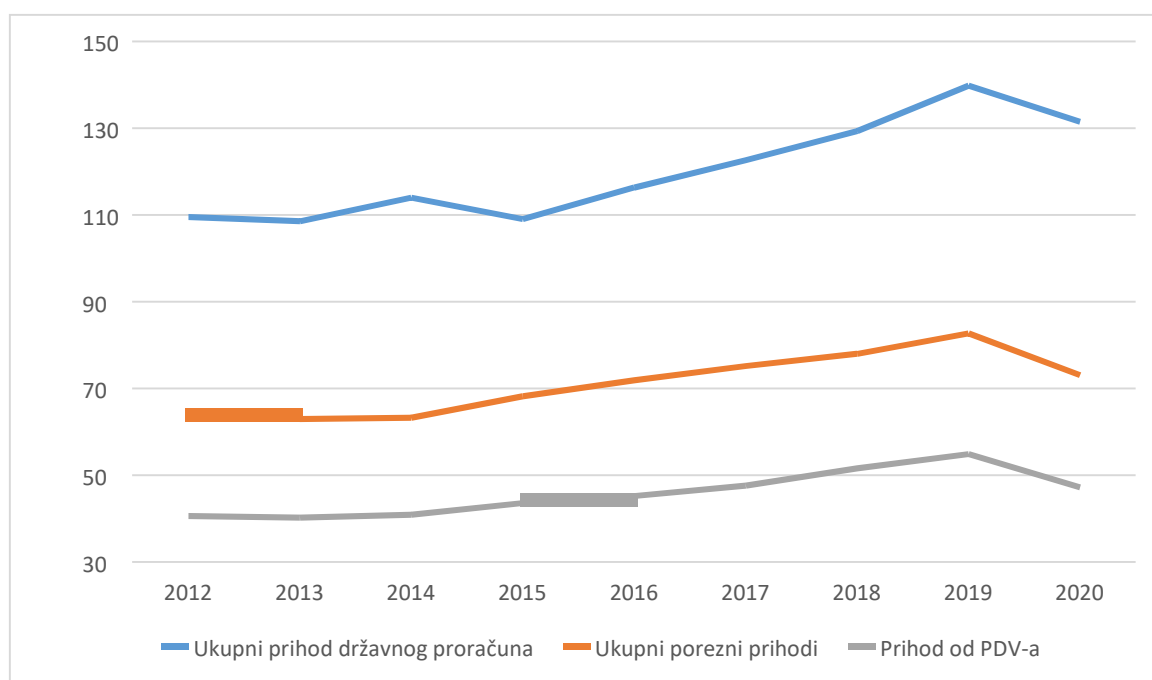
Kako je navedeno ukupni porezni prihodi ostvareni su u iznosu 73,1 milijarde kuna a u strukturi ukupnih poreznih prihoda najveća stavka su prihodi od poreza na dodanu vrijednost od 47,2 milijardi kuna ili 64,5 %. Slijede prihodi od trošarina s učešćem od 20 %, prihodi poreza na dobit od 12,7 %, prihodi od poreza na dobitke od igara na sreću i ostali porezi od igara na sreću. U 2020. godini u sustavu poreza na dodanu vrijednost došlo je do sniženja porezne stope u ugostiteljstvu i to za poslove pripremanja i usluživanja hrane sa 25% na 13%.²⁵

Kako je navedeno prihodi od poreza na dodanu vrijednost ostvareni su u iznosu od 47,2 milijarde kuna što predstavlja znatno smanjenje u odnosu na prethodnu godinu. Razlog smanjenja prihoda od poreza na dodanu vrijednost je pad osobne potrošnje zbog mjera

²⁵www.min.fin.hr Godišnjaci Ministarstva financija RH za 2012.-2016.

poduzetih u svrhu sprječavanja širenja koronavirusa kao i posljedica prethodno navedenih poreznih rasterećenja. Nadalje, smanjen je promet u trgovini na malo a zbog pandemije uzrokovane virusom Covid-19 (puni naziv SARS-CoV-2), bila je loša turistička sezona.²⁶

10. 2. USPOREDNI PRIKAZ KRETANJA PRIHODA DRŽAVNOG PRORAČUNA, UKUPNIH POREZNIH PRIHODA I PRIHODA OD POREZA NA DODANU VRIJEDNOST U RAZDOBLJU OD 2012. DO 2020. GODINE

Grafikon 1 Usporedni prikaz kretanja prihoda državnog proračuna, ukupnih poreznih prihoda i prihoda od PDV-a od 2012-2020.

Izvor: Numerički podaci Ministarstva financija, grafikon rad autorice

Iz grafičkog prikaza kretanja proračunskih prihoda Republike Hrvatske koji su na grafikonu izraženi u milijardama kuna, u razdoblju od 2012. -2020. godine vidljivo je slijedeće.

Prema grafičkom prikazu linije kretanja prihoda državnog proračuna koja je smještena na najvišoj razini na grafikonu i uspoređujući sa linijom kretanja ukupnih prihoda od svih poreza koja je prikazana kao srednja linija na grafikonu, vidljivo je da linija kretanja prihoda državnog proračuna i linija prihoda od ukupnih poreza su približno podudarne u kretanju.

²⁶ Izvor: <https://mfin.gov.hr>>informacije za građane za 2017.-2020.

U ukupnom prihodu državnog proračuna u razdoblju od 2012. do 2020. godine udio prihoda od svih poreza kreće se u postotnom iznosu od 55,59% do 62,58%, što daje varijaciju kretanja od 7%. Može se zaključiti da ukupni porezni prihodi određuju trend kretanja ukupnih prihoda proračuna.

Kako je navedeno, srednja linija na grafičkom prikazu je linija ukupnih poreznih prihoda u spomenutom razdoblju. Dok najniža linija pokazuje kretanje prihoda od poreza na dodatnu vrijednost. Iz grafičkog prikaza vidljivo je da linija kretanja ukupnih poreznih prihoda i linija kretanja prihoda od poreza na dodanu vrijednost su u svom trendu podudarne. Porez na dodanu vrijednost ima najveći udio u ukupnim poreznim prihodima i kreće se približno oko 64,00 %, i stoga u bitnom određuje trend kretanja linije prihoda od ukupnih poreza.

Numerički podaci (iznosi u milijardama), za potrebe izrade grafičkog prikaza korišteni su iz dokumentacije o prihodima poslovanja koju je izdalo Ministarstvo financija pod nazivom Godišnje izvješće Ministarstva financija, podnaslov Fiskalna politika i državni proračun za razdoblje 2012. do 2016. godine.²⁷

Numerički podaci (iznosi u milijardama), za potrebe izrade grafičkog prikaza za daljnje razdoblje od 2017. do 2020. godine korišteni su iz Izvješća o izvršenju državnog proračuna izdanu od Ministarstva financija (vodič za građane), naslov Prihodi državnog proračuna.²⁸

10. 3. GOSPODARSKE PRILIKE I UTJECAJ NA PRIHODE PRORAČUNA REPUBLIKE HRVATSKE U RAZDOBLJU OD 2012. DO 2020. GODINE

Iz grafikona pod nazivom „Usporedni prikaz prihoda državnog proračuna, ukupnih poreznih prihoda i prihoda od PDV-a od 2012.-2020.” kao i iz tabelarnog prikaza pod nazivom „Iznosi prihoda državnog proračuna i učešće ukupnih poreznih prihoda u strukturi državnog proračuna”, prikazani su numerički podaci kao i grafičko kretanje prihoda proračuna za promatrano razdoblje od 2012. do 2020. godine.

Iz navedenoga, punjenje državnog proračuna možemo podijeliti u tri razdoblja i to; razdoblje gospodarske stagnacije od 2012. do 2015. godine, razdoblje uzlaznog trenda prihoda državnog proračuna od 2016. do 2019. godine i razdoblje pada proračunskih prihoda u 2020. godini.

²⁷ www.min.fin.hr Godišnjaci Ministarstva financija RH za 2012-2016.

²⁸ <https://mfin.gov.hr>>informacije za građane za 2017.-2020.

Razdoblje stagnacije prihoda proračuna od 2012.-2015. godine

U 2012. godini nastavljena su višegodišnja nepovoljna kretanja u gospodarstvu koja su utjecala na prihodovnu a također i na rashodovnu stranu državnog proračuna. Provedeno je više aktivnosti čiji je cilj bio jačanje javnih financija. Provedene su određene reforme u poreznom sustavu kao izmjene u oporezivanju dohotka, doprinosa, poreza na dodanu vrijednost. Poduzete su mjere protiv porezne evazije u dijelu naplate poreznih dugovanja i aktivnosti prisilne naplate poreza. Vlada Republike Hrvatske donijela je uredbu kojom nije bilo moguće isplatiti plaće zaposlenicima bez uplaćenih doprinosa. U 2013. godini prihodi državnog proračuna smanjeni su zbog slabe ekonomske aktivnosti koja je utjecala na niže prihode od poreza na dodanu vrijednost, trošarina i doprinosa. Niži ekonomski rast ostvaren je, između ostaloga i zbog gospodarskih kretanja u državama u okruženju koja su bila nepovoljna i to se odrazilo također u Republici Hrvatskoj. Uštede na rashodovnoj strani proračuna bile su nužne zbog sanacije velikih dugova u zdravstvu. U 2014. godini nastavljeno je nepovoljno gospodarsko kretanje. Na prihodovnoj strani proračuna utjecaj je imao izmijenjeni način oporezivanja igara na sreću. Doprinosi za zdravstvo povećani su sa 13% na 15%. Povećane su trošarine na neke derivate. U 2015. godini zaustavljen je negativan trend u hrvatskom gospodarstvu. Zbog provedenih ekonomskih mjera, fiskalne politike, povećanje dohotka stanovništva gospodarsko kretanje se je povećalo u 2015. godini. Osiguranicima iz mirovinskih prava omogućeno je prebacivanje sredstava iz drugog mirovinskog stupa u prvi mirovinski stup. Povećane su trošarine na neke naftne derivate, duhan i duhanske preradevine. Osim pokrenutog gospodarstva prihodi su povećani zbog izmjena u poreznim propisima i to kod oporezivanja dohotka, oporezivanje prometa nekretnina, oporezivanje igara na sreću

Razdoblje uzlaznog trenda punjenja državnog proračuna od 2016.-2019. godine

U 2016. godini vidljiv je rast gospodarske aktivnosti. Prihodi su se povećali u odnosu na planirane kod poreza na dobit, trošarina i prihoda od imovine. U 2017. godini nastavljena su pozitivna kretanja u gospodarstvu i naročito industrijska proizvodnja, građevinarstvo, turizam i trgovina na malo. Vidljiv je rast zaposlenosti i porast plaća a time i porast kupovne moći. U 2018. godini nastavljena su pozitivna kretanja ekonomskih aktivnosti naročito trgovina, prijevoz i turizam. Povećana je potrošnja u kućanstvima zbog rasta plaća i veće zaposlenosti stanovništva. U 2019. godini nastavljen je rast gospodarstvenih aktivnosti, snažni rast u građevinskoj djelatnosti, rast trgovine na malo i turizma. Krenuo je blagi rast industrijske proizvodnje.

Razdoblje pada proračunskih prihoda u 2020. godini

U 2020. godini zastavljene su pozitivne gospodarske aktivnosti koje su se dogodile tijekom nekoliko prethodnih godina i to zbog uvedenih mjera za suzbijanje epidemije uzrokovane virusom koji ima naziv SARS-CoV-2, u širokoj upotrebi za navedeni virus je naziv Covid-19. Zarazna bolest Covid-19 prvi puta se je pojavila tijekom mjeseca prosinca u 2019. godini u Narodnoj Republici Kini.²⁹

Epidemija koronavirusa utječe negativno na ljudsko ponašanje (strah, nesigurnost, nepovjerenje, izolacija i liječenje oboljelih osoba ili samoizolacija osoba kao preventiva od bolesti). Strah od zaraze je opravdan jer se virus Covid-19 brzo prenosi od osobe na osobu. Od virusa se obolijeva i umire, ne samo osobe starije životne dobi već i osobe koje su u radnom odnosu. Zbog samoizolacije i izolacije oboljelih trpi radni proces. U radnom procesu se događa nedostatak djelatnika (od avioprijevoza, industrije, ugostiteljstva školstva pa i u samom zdravstvu). Zbog bolesti koronavirusa nastaju ogromni problemi u organizaciji funkcioniranja društva a time i gospodarstva.

Provedbom epidemioloških mjera kod nas i u inozemstvu zbog suzbijanja širenja zaraze uzrokovane Covidom-19, naročito je pogođen sektor turizma, smanjena je industrijska proizvodnja, usporen rast u građevinskom sektoru u odnosu na prethodnu godinu. Značajno je pao promet u trgovini na malo. Pandemija virusa Covid-19 prouzročila je značajne negativne gospodarske posljedice jer je došlo do povećanja broja nezaposlenih osoba.

Iz numeričkih podataka i grafičkog prikaza vidljiv je pad prihoda proračuna u 2020. godini u Republici Hrvatskoj i trebamo se nadati da će znanost pomoću cjepiva i lijekova pomoći da pandemija što prije prođe.

Dinamika punjenja državnog proračuna dokazuje uzročno posljedičnu vezu između gospodarskih kretanja u društvu, u ovom slučaju stagnacije gospodarstva i smanjenja javnih prihoda.³⁰

²⁹ www.min.fin.hr Godišnjaci Ministarstva financija RH za 2012-2016.

³⁰ <https://mfin.gov.hr>>informacije za građane za 2017.-2020.

11. ZAKLJUČAK

Iz usporednog prikaza stopa poreza na dodanu vrijednost u zemljama članicama Europske unije vodljivo je da se porez na dodanu vrijednost naplaćuje u svim zemljama članicama Europske unije i svaka zemlja članica Europske unije sama određuje vlastite porezne stope. Prema usporednom prikazu stopa poreza na dodanu vrijednost u zemljama članicama Europske unije može se zaključiti da Republika Hrvatska spada u zemlje Europske unije koja ima vrlo visoku opću poreznu stopu (standardna porezna stopa). Kod primjene sniženih poreznih stopa Republika Hrvatska je u prosjeku zemlja članica unije.

U nekim razdobljima a naročito u 2013. godini, vršeno je usklađenje poreznog zakonodavstva sa direktivama Europske unije kako bi se postigla težnja Europske unije o ujednačenosti poreznog sustava kod svih zemalja članica.

Česte izmjene i dopune poreznih Zakona i Pravilnika kod poreznih obveznika ulijevaju određenu nesigurnost. Nejasne zakonske odredbe, porezna nesigurnost i nestabilnost zbog čestih izmjena poreznih propisa otežavaju razvitak gospodarstva. Česte su promjene poreznih stopa poreza na dodanu vrijednost u razdoblju od 24 godine koliko je u primjeni sustav poreza na dodanu vrijednost u Republici Hrvatskoj.

Opća porezna stopa (standardna porezna stopa) vremenom se je povećavala sa početne porezne stope od 22%, na 23 % i sada važeće stope od 25 % sa ciljem povećanja prihoda državnog proračuna. Porezne stope su mijenjane na niže ponekad iz socijalnih razloga, zbog utjecaja interesnih skupina, društvene važnosti pojedinih djelatnosti npr. u kulturi, značaja djelatnosti ugostiteljstava i turizma. Smanjenjem poreznih stopa u tom dijelu smanjivali su se prihodi državnog proračuna. Snižene porezne stope polučuju nejednakost u poslovanju pojedinih grupa poslovnih subjekata. Ovdje valja napomenuti da se porezima ne bi trebala voditi socijalna politika. Socijalna politika neka se provodi putem raznih socijalnih mjera za pojedine ranjive skupine u društvu.

Nakon uvida u brojne izmjene poreznih stopa, kao autorica ovog završnog rada, dajem slijedeći prijedlog o pojednostavljenju poreznog sustava poreza na dodanu vrijednost vezano na porezne stope;

Kada bi se u sustavu poreza na dodanu vrijednost Republike Hrvatske ukinule snižene porezne stope od 5% i 13%, (koje daju sniženi porezni prihod), a proizvodi i usluge na koje se te stope odnose trebalo bi podići na opću poreznu stopu (standardnu poreznu stopu), bilo bi moguće

bitno smanjiti opću poreznu stopu (standardnu poreznu stopu), a da porezni prihodi ostanu na istoj razini. Ovime bi se došlo do samo jedne jedinstvene porezne stope odnosno do jednostopnog sustava poreza na dodanu vrijednost. Prednosti bi bile transparentan i pojednostavljen način obračuna i naplate poreza na dodanu vrijednost. Osim pojednostavljenja sustava poreza na dodanu vrijednost došlo bi do sniženja troškova kontrole poreza na dodanu vrijednost (Porezna uprava), kao i kraće vrijeme rada koje je potrebno za obavljanje poslova kod obračuna poreza na dodanu vrijednost (knjigovodstveni servisi).

Praćenjem kretanja proračunskih prihoda Republike Hrvatske u razdoblju 2012. do 2020. godine vidljivo je da kretanje ukupnih prihoda proračuna podudarno je sa kretanjem poreznih prihoda. Može se zaključiti da ukupni porezni prihodi određuju trend kretanja prihoda proračuna. U strukturi ukupnih poreznih prihoda porez na dodanu vrijednost ima najveći udio, odnosno on je najizdašniji porezni prihod.

Iz grafičkog prikaza i numeričkih podataka Ministarstva financija o prihodima proračuna Republike Hrvatske za promatrano razdoblje od 2012. do 2020. godine, punjenje državnog proračuna može se podijeliti na tri razdoblja i to; razdoblje gospodarske stagnacije od 2012. do 2015. godine, razdoblje uzlaznog trenda prihoda državnog proračuna od 2016. do 2019. godine i razdoblje pada proračunskih prihoda u 2020. godini. Može se zaključiti da su ekonomske, političke i socijalne prilike u Republici Hrvatskoj ali također i u zemljama u okruženju u bitnom utjecale na gospodarske prilike u Republici Hrvatskoj, a posljedično tome i na iznose prihoda državnog proračuna.

12. IZJAVA

Izjava o autorstvu završnog rada i akademskoj čestitosti

Ime i prezime studentice: Ana Popović

Matični broj studentice: 0117047693

Naslov rada: Porez na dodanu vrijednost i utjecaj na javne prihode u Republici Hrvatskoj

Pod punom odgovornošću potvrđujem da je ovo moj autorski rad čiji niti jedan dio nije nastao kopiranjem ili plagiranjem tuđeg sadržaja. Prilikom izrade rada koristila sam tuđe materijale navedene u popisu literature, ali nisam kopirala niti jedan njihov dio, osim citata za koje sam navela autora i izvor te ih jasno označila znakovima navodnika. U slučaju da se u bilo kojem trenutku dokaže suprotno, spremna sam snositi sve posljedice uključivo i poništenje javne isprave stečene dijelom i na temelju ovog rada.

Potvrđujem da je elektronička verzija rada identična onoj tiskanoj te da je to verzija rada koju je odobrio mentor.

Datum

Potpis studenta

13. LITERATURA

13.1 KNJIGE

Hrvatski porezni sustav, Ministarstvo financija, Porezna uprava, Zagreb, veljača 2016.

Šimurina N., Šimović H., Mihelja Žaja M., Primorac M. (2012.), *Javne financije u Hrvatskoj*, Ekonomski fakultet u Zagrebu, stranice 11, 21, 49, 81, 165, 190, i 212.

13.2.ZAKONI

Opći porezni zakon (Narodne novine br. 127/2000.-42/20.)

Zakon o porezu na dodanu vrijednost (Narodne novine br. 47/95.-136/12.).

Zakon o porezu na dodanu vrijednost (Narodne novine br. 73/13.-138/20.).

Zakon o porezu na dobit (Narodne novine broj 177/04.-138/20.)

Zakon o trošarinama, Narodne novine broj 106/18.-121/19.

Zakon o porezu na dohodak (Narodne novine broj 115/16.-138/20.)

13.3.INTERNETSKI IZVORI

Bejaković P., *Hoćemo li uistinu stvoriti jednostavan porezni sustav*, *Porezni vjesnik broj 5/2015*. Preuzeto s ijf.hr/upload/files/file/PV/2015/5/BejakovićPDF (19. 1. 2022.)

Cindori S., *Problematika utvrđivanja broja i visine stopa poreza na dodanu vrijednost*. Preuzeto s <https://hrcak/srce.hr/file/93381> (21. 1. 2022.)

Eur-leks.europa.eu (n.d.). *direktiva Vijeća 2006/112/EZ od 28. 11. 2006.*. Preuzeto s eur-leks.europa.eu/legal content/HR/TXT/PDF, (15. 1. 2022.)

Europa.eu (n.d.). *Pravila o PDV-u i stope PDV-a* . Preuzeto s: https://europa.eu/vat/indeks_hr. (22. 12. 2021.)

Godišnjaci Ministarstva financija. Preuzeto s www.min.fin.hr (15.01.2022.)

Informacije za građane. Preuzeto s [https://mfin.gov.hr/informacije za građane za 2017.-2020.](https://mfin.gov.hr/informacije-za-gradane-za-2017-2020) (15.01.2022)

Mijatović, N., *Oporezivanje u Europskoj uniji*. Preuzeto s <https://ijf.hr/upload/files/file/PV/2015/4/mijatovic.pdf> (15. 1. 2022.)

Porezi. *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*. Preuzeto s <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=49530> (10. 12. 2021.)

Porezna harmonizacija (n.d.). Preuzeto s [ijf//korisne-informacije/pojmovnik javnih financija /15/europska- unija-porezi/41/porezna harmonizacija](http://ijf.hr/korisne-informacije/pojmovnik-javnih-financija/15/europska-unija-porezi/41/porezna-harmonizacija) (15. 1. 2022.)

Zakon o fiskalizaciji u prometu gotovinom. Preuzeto s <https://narodne-novine.nn.hr>. (15.01.2022)

14. POPIS TABLICA, GRAFIKONA I PRILOGA

Grafikon 1 Usporedni prikaz kretanja prihoda državnog proračuna. ukupnih poreznih prihoda i prihoda od PDV-a od 2012-2020. 44

Tablica 1 Popis stopa PDV-a koje se primjenjuju u zemljama članicama Europske unije	24
Tablica 2 Iznosi prihoda državnog proračuna i učešće ukupnih poreznih prihoda (nominalno i u postotnom iznosu) u strukturi prihoda državnog proračuna.....	38
Tablica 3 Ukupni porezni prihodi i učešće poreza na dodanu vrijednost (nominalno i u postotnom iznosu) u strukturi ukupnih poreznih prihoda	39

Popis priloga;

Primjerak Knjiga U-RA obrazac

Primjerak Knjiga I-RA obrazac

Primjerak Mjesečno izvješće o PDV-u

Obrazac U-RA

POREZNI OBVEZNIK:

Fif promet d.o.o.
 (NAZIV/IME I PREZIME)
 Zagreb, 10000, Glavna ulica bb
 (ADRESA: MJESTO, ULICA I BROJ)
 00.11
 (BROJČANA OZNAKA (SIFRA) DJELATNOSTI
 PREMA NACIONALNOJ KLASIFIKACIJI)
 HR12345678901
 (PDV ID. BR./OIB)

KNJIGA PRIMLJENIH (ULAZNIH RAČUNA)

- IZNOS U KUNAMA I LIPAMA -

RED. BROJ	RAČUN		DOBAVLJAČ (SPORUČITELJ DOBARA ILI USLUGA)										PRETPOREZ			
	BROJ	DATUM	NAZIV - IME I PREZIME I SJEDIŠTE/PREBUVAJIŠTE I LUGAJENO BORAVIŠTE	PDV ID. BR./OIB)	POREZNA OSNOVICA			UKUPNI IZNOS RAČUNA S PDV-om	UKUPNO	5%		13%		25%		
					5%	13%	25%			11	12	13	14	15	16	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10(11+12+13+14+15+16)	11	12	13	14	15	16	
1	22-1524	02.01.22	Lpr d.o.o.	55668899112	0,00	0,00	2.133,79	2.667,24	533,45	0,00	0,00	0,00	0,00	533,45	0,00	
2	174585	08.01.22	Benus promet d.o.o.	22334455661	0,00	0,00	242,00	302,50	60,50	0,00	0,00	0,00	0,00	60,50	0,00	
3	487556	12.01.22	At-prom d.o.o.	55443322110	0,00	0,00	8.880,00	11.100,00	2.220,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2.220,00	0,00	
4	147-12-1	10.01.22	At-prom d.o.o.	55443322110	0,00	0,00	66.648,70	83.310,88	16.662,18	0,00	0,00	0,00	0,00	16.662,18	0,00	
5	22-1-1	10.01.22	Lpr d.o.o.	55668899112	0,00	0,00	930,10	1.162,63	232,53	0,00	0,00	0,00	0,00	232,53	0,00	
6	1874566	15.01.22	Lpr d.o.o.	55668899112	0,00	0,00	242,00	302,50	60,50	0,00	0,00	0,00	0,00	60,50	0,00	
7	4851651	28.01.22	Benus promet d.o.o.	22334455661	0,00	0,00	242,00	302,50	60,50	0,00	0,00	0,00	0,00	60,50	0,00	
8	10-1-1	13.01.22	At-prom d.o.o.	55443322110	0,00	0,00	242,00	302,50	60,50	0,00	0,00	0,00	0,00	60,50	0,00	
9	56-22	13.01.22	Lpr d.o.o.	55668899112	0,00	0,00	325,00	406,23	81,23	0,00	0,00	0,00	0,00	81,23	0,00	
10	141651	01.01.22	At-prom d.o.o.	55443322110	0,00	0,00	2.786,92	3.483,63	696,73	0,00	0,00	0,00	0,00	696,73	0,00	
11	4564654	01.01.22	Benus promet d.o.o.	22334455661	0,00	0,00	1.988,48	2.485,60	497,12	0,00	0,00	0,00	0,00	497,12	0,00	
12	1519545	01.01.22	Lpr d.o.o.	55668899112	0,00	0,00	325,00	406,23	81,23	0,00	0,00	0,00	0,00	81,23	0,00	

Obrazac I-RA

POREZNI OBVEZNIK:

Fif promet d.o.o.
(NAZIV/IME I PREZIME)
Zagreb 10000, Glavna ulica bb
(ADRESA: MJESTO, ULICA I BROJ)

00.11
(BROJČANA OZNAKA (SIFRA) DJELATNOSTI

HR12345678901
(PDV ID. BR. / OIB)

KNJIGA IZDANIH (IZLAZNIH RAČUNA)

- IZNOS U KUNAMA I LIPAMA -

RED. BROJ	R A Č U N		NE PODLIJEŽE OPOREZIVANJU I OSLOBODENO PDV-A													OPOREZIVO															
	BROJ	DATUM	KUPAC (PRIMATELJ DOBRA ILI USLUGA)		IZNOS (S PDV-om)	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	5%		13%		25%											
			NAZIV - IME I PREZIME	PDV ID. BR./ OIB)		ISPORUKE DOBARA U DRUGIM DRŽAVAMA I U DRUGIM DRŽAVAMA	ISPORUKE DOBARA U DRUGIM DRŽAVAMA	ISPORUKE DOBARA U DRUGIM DRŽAVAMA	OSOBNA BEZVEDIŠTA U RH	POSTAVLJANJE I OPOSTAVLJANJE DOBARA U DRUGOJ DRŽAVI	ISPORUKE NPSU EU	U TUŽENSTVU	IZVOZNE ISPORUKE	OSTALA OSLOBODENJA	OSNOVICA	POREZ	OSNOVICA	POREZ	OSNOVICA	POREZ											
1	14001	03.01.22	Lepir promet d.o.o. Osijek	01122334455	7.586,23	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6.068,98	0,00	0,00	6.068,98	0,00	0,00	1.517,25	
2	14002	03.01.22	Automatikus d.o.o. Zagreb	00112233445	5.236,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4.188,80	0,00	0,00	1.047,20
3	14003	03.01.22	Lepir promet d.o.o.	01122334455	23.125,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	18.300,20	0,00	0,00	4.625,05
4	14004	03.01.22	Vidran d.o.o. Pula	11223344556	5.876,23	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4.700,98	0,00	0,00	1.175,25
5	14005	03.01.22	Automatikus d.o.o. Zagreb	00112233445	10.745,23	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8.396,18	0,00	0,00	2.149,05
6	14006	03.01.22	Lepir promet d.o.o.	01122334455	14.586,23	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11.668,98	0,00	0,00	2.917,25
7	14007	03.01.22	Automatikus d.o.o. Zagreb	00112233445	17.586,23	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14.068,98	0,00	0,00	3.517,25
8	14008	03.01.22	Vidran d.o.o. Pula	11223344556	8.800,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7.040,00	0,00	0,00	1.760,00
9	14009	03.01.22	Lepir promet d.o.o.	01122334455	13.256,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10.604,80	0,00	0,00	2.651,20
10	14010	03.01.22	Lepir promet d.o.o.	01122334455	28.456,23	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	22.764,98	0,00	0,00	5.691,25
11	14011	03.01.22	Vidran d.o.o. Pula	11223344556	23.125,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	18.300,00	0,00	0,00	4.625,00
12	14012	03.01.22	Vidran d.o.o. Pula	11223344556	23.125,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	18.300,00	0,00	0,00	4.625,00

Ana Popović: Porez na dodanu vrijednost i utjecaj na javne prihode u Republici Hrvatskoj (specijalistički diplomski rad)

POREZNI OBVEZNIK (naziv/ime i prezime i adresa: mjesto, ulica i broj)	POREZNI ZASTUPNIK (naziv/ime i prezime i adresa: mjesto, ulica i broj)	NADLEŽNA ISPOSTAVA POREZNE UPRAVE	
Ftf promet d.o.o., 10000 Zagreb Glavna ulica bb		Zagreb Centar	
PDV IDENTIFIKACIJSKI BROJ / OIB	PDV IDENTIFIKACIJSKI BROJ POREZNOG ZASTUPNIKA / OIB	PRIJAVA PDV-a ZA RAZDOBLJE	
HR12345678901		OD 0 1 0 1	DO 3 1 0 1 GOD. 2 0 2 2
OPIS	POREZNA OSNOVICA (iznos u kunama i lipama)	PDV PO STOPI 5%, 13% i 25% (iznos u kunama i lipama)	
OBRAČUN PDV-a U OBAVLJENIM TRANSAKCIJAMA DOBARA I USLUGA – UKUPNO (I. + II.)	145.202,90	X X X X X	
I. TRANSAKCIJE KOJE NE PODLIJEŽU OPOREZIVANJU I OSLOBOĐENE - UKUPNO (1.+2.+3.+4.+5.+6.+7.+8.+9.+10.)	0,00	X X X X X	
1. ISPORUKE U RH ZA KOJE PDV OBRAČUNAVA PRIMATELJ (tuzemni prijenos porezne obveze)	0,00	X X X X X	
2. ISPORUKE DOBARA OBAVLJENE U DRUGIM DRŽAVAMA ČLANICAMA	0,00	X X X X X	
3. ISPORUKE DOBARA UNUTAR EU	0,00	X X X X X	
4. OBAVLJENE USLUGE UNUTAR EU	0,00	X X X X X	
5. OBAVLJENE ISPORUKE OSOBAMA BEZ SJEDIŠTA U RH	0,00	X X X X X	
6. SASTAVLJANJE I POSTAVLJANJE DOBARA U DRUGOJ DRŽAVI ČLANICI EU	0,00	X X X X X	
7. ISPORUKE NOVIH PRIJEVOZNIH SREDSTAVA U EU	0,00	X X X X X	
8. TUZEMNE ISPORUKE	0,00	X X X X X	
9. IZVOZNE ISPORUKE	0,00	X X X X X	
10. OSTALA OSLOBOĐENJA	0,00	X X X X X	
II. OPOREZIVE TRANSAKCIJE – UKUPNO (1.+2.+3.+4.+5.+6.+7.+8.+9.+10.+11.+12.+13.+14.+15.)	145.202,90	36.300,73	
1. ISPORUKE DOBARA I USLUGA U RH po stopi 5%	0,00	0,00	
2. ISPORUKE DOBARA I USLUGA U RH po stopi 13%	0,00	0,00	
3. ISPORUKE DOBARA I USLUGA U RH po stopi 25%	145.202,90	36.300,73	
4. PRIMLJENE ISPORUKE U RH ZA KOJE PDV OBRAČUNAVA PRIMATELJ (tuzemni prijenos porezne obveze)	0,00	0,00	
5. STJECANJE DOBARA UNUTAR EU po stopi 5%	0,00	0,00	
6. STJECANJE DOBARA UNUTAR EU po stopi 13%	0,00	0,00	
7. STJECANJE DOBARA UNUTAR EU po stopi 25%	0,00	0,00	
8. PRIMLJENE USLUGE IZ EU po stopi 5%	0,00	0,00	
9. PRIMLJENE USLUGE IZ EU po stopi 13%	0,00	0,00	
10. PRIMLJENE USLUGE IZ EU po stopi 25%	0,00	0,00	
11. PRIMLJENE ISPORUKE DOBARA I USLUGA OD POREZNIH OBVEZNIKA BEZ SJEDIŠTA U RH po stopi 5%	0,00	0,00	
12. PRIMLJENE ISPORUKE DOBARA I USLUGA OD POREZNIH OBVEZNIKA BEZ SJEDIŠTA U RH po stopi 13%	0,00	0,00	
13. PRIMLJENE ISPORUKE DOBARA I USLUGA OD POREZNIH OBVEZNIKA BEZ SJEDIŠTA U RH po stopi 25%	0,00	0,00	
14. NAKNADNO OSLOBOĐENJE IZVOZA U OKVIRU OSOBNOG PUTNIČKOG PROMETA	0,00	0,00	
15. OBRAČUNANI PDV PRI UVOZU	0,00	0,00	
III. OBRAČUNANI PRETPOREZ - UKUPNO (1.+2.+3.+4.+5.+6.+7.+8.+9.+10.+11.+12.+13.+14.+15.)	84.985,99	21.246,51	
1. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA U TUZEMSTVU po stopi 5%	0,00	0,00	
2. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA U TUZEMSTVU po stopi 13%	0,00	0,00	
3. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA U TUZEMSTVU po stopi 25%	84.985,99	21.246,51	
4. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA U RH ZA KOJE PDV OBRAČUNAVA PRIMATELJ (tuzemni prijenos porezne obveze)	0,00	0,00	
5. PRETPOREZ OD STJECANJA DOBARA UNUTAR EU po stopi 5%	0,00	0,00	
6. PRETPOREZ OD STJECANJA DOBARA UNUTAR EU po stopi 13%	0,00	0,00	
7. PRETPOREZ OD STJECANJA DOBARA UNUTAR EU po stopi 25%	0,00	0,00	
8. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH USLUGA IZ EU po stopi 5%	0,00	0,00	
9. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH USLUGA IZ EU po stopi 13%	0,00	0,00	
10. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH USLUGA IZ EU po stopi 25%	0,00	0,00	
11. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA DOBARA I USLUGA OD POREZNIH OBVEZNIKA BEZ SJEDIŠTA U RH po stopi 5%	0,00	0,00	
12. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA DOBARA I USLUGA OD POREZNIH OBVEZNIKA BEZ SJEDIŠTA U RH po stopi 13%	0,00	0,00	
13. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA DOBARA I USLUGA OD POREZNIH OBVEZNIKA BEZ SJEDIŠTA U RH po stopi 25%	0,00	0,00	
14. PRETPOREZ PRI UVOZU	0,00	0,00	
15. ISPRAVCI PRETPOREZA	X X X X X	0,00	

IV. OBVEZA PDV-a U OBRAČUNSKOM RAZDOBLJU: ZA UPLATU (II. - III.) ILI ZA POVRAT (III. - II.)	X X X X X	15.054,22
V. PO PRETHODNOM OBRAČUNU: NEUPLAĆENI PDV DO DANA PODNOŠENJA OVE PRIJAVE – VIŠE UPLAĆENO – POREZNI KREDIT	X X X X X	0,00
VI. UKUPNO RAZLIKA: ZA UPLATU/ZA POVRAT	X X X X X	15.054,22
VII. IZNOS GODIŠNJEG RAZMJERNOG ODBITKA PRETPOREZA (%)		

OPIS	VRIJEDNOST ISPORUKE IZNOS U KUNAMA I LIPAMA	
VIII. OSTALI PODACI		
1. ZA ISPRAVAK PRETPOREZA (UKUPNO 1.1.+1.2.+1.3.+1.4.+1.5.)	0,00	
1.1. NABAVA NEKRETNINA	0,00	
1.2. NABAVA OSOBNIH AUTOMOBILA I DRUGIH SREDSTAVA ZA OSOBNI PRIJEVOZ	0,00	
1.3. PRODAJA OSOBNIH AUTOMOBILA I DRUGIH SREDSTAVA ZA OSOBNI PRIJEVOZ	0,00	
1.4. NABAVA OSTALE DUGOTRAJNE IMOVINE	0,00	
1.5. PRODAJA OSTALE DUGOTRAJNE IMOVINE	0,00	
2. OTUĐENJE/STJECANJE GOSPODARSKE CJELINE ILI POGONA		
3. ISPORUKA NEKRETNINA		
3.1. ISPORUKA IZ ČLANKA 40. STAVKA 1. TOČAKA J) I K) ZAKONA		BROJ NEKRETNINA
3.2. ISPORUKA IZ ČLANKA 40. STAVKA 4. ZAKONA		BROJ NEKRETNINA
3.3. ISPORUKA NEKRETNINA KOJE SU OPOREZIVE PDV-om		BROJ NEKRETNINA
4. UKUPNO PRIMLJENE USLUGE OD POREZNIH OBVEZNIKA BEZ SJEDIŠTA U RH (EU + TREĆE ZEMLJE)	0,00	
5. UKUPNO OBAVLJENE USLUGE POREZNIKIM OBVEZNICIMABEZ SJEDIŠTA U RH (EU + TREĆE ZEMLJE)	0,00	
6. PRIMLJENA DOBRA IZ EU U OKVIRU TROSTRANOG POSLA		
7. POSTUPAK OPOREZIVANJA PREMA NAPLAĆENIM NAKNADAMA		<input type="text"/>

_____ kn
POVRAT

_____ kn
PREDUJAM

_____ kn
USTUP POVRATA

OBRAČUN
SASTAVIO _____
(ime, prezime i potpis)

POTPIS _____

ŽIVOTOPIS

ANA POPOVIĆ

Datum rođenja: 07/05/1981 | Državljanstvo: hrvatsko | Spol: Žensko | (+385) 0989758575 |
ana_popovic7@gmail.com | Pakračka ulica 36, 10360, SESVETE, Hrvatska

● RADNO ISKUSTVO

01/04/2008 - TRENUTAČNO - Zagreb, Hrvatska
UPRAVNI REFERENT - MINISTARSTVO FINANCIJA

● OBRAZOVANJE I OSPOBLJAVANJE

Zagreb, Hrvatska
ING. TEKSTILNO-KEMIJSKE TEHNOLOGIJE - Tekstilno-tehnološki fakultet

● JEZIČNE VJEŠTINE

Materinski jezik/jezici: **HRVATSKI**

Drugi jezici:

	RAZUMIJEVANJE		GOVOR		PISANJE
	Slušanje	Čitanje	Govorna produkcija	Govorna interakcija	
ENGLESKI	B2	B2	B2	B2	B1

Razine: A1 i A2: temeljni korisnik; B1 i B2: samostalni korisnik; C1 i C2: iskusni korisnik

● DIGITALNE VJEŠTINE

Moje digitalne vještine

Microsoft Office, Microsoft Word, Microsoft Excel, Outlook, Facebook, Google

● VOZAČKA DOZVOLA

Vozačka dozvola: B

● HOBIJI I INTERESI

Trčanje